

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 fnt — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egy hóra 1 „ — „
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és

Kiadóhivatal:

Fő-piac, Simonffy-ház,
 a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
 keltebb árszámítás mel-
 lett vétetnek fel.

A közönséghez.

I.

Búcsú.

Debreczen, 1893. szept. 23.

Tizenöt éve, hogy a „Debreczeni Ellenőr“ vezetését átvettem. E hosszú idő alatt a rokonszenv és szeretet annyi jelét tapasztaltam e lap lelkes és művelt olvasó közönsége részéről, hogy most, midőn elköltözésem miatt meg kell válnom a „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztőségétől, a szereteteinktől való megválás fájó érzetével veszek búcsút.

Az irántam tanúsított rokonszenvért, a bennem helyezett bizalomért fogadják hálás köszönetemet mindazok, kik engem e lap emelése körül kifejtett igyekezetben támogatni kegyeskedtek. Fogadják egyúttal azon őszinte nyilatkozatomat is, hogy a hol én oly hosszú időn át kedves otthonomat találtam, e nemes tősgyökeres magyar városnak érdekei szívemhez nőttek s legyenek bár távol, mindig örömmel szolgálatára áll tollam s az összeköttetés sem fog teljesen megszűnni köztem és e lap közt, melynek vezetése bár új kézbe megy át, de megmarad abban a régi szellem, a régi elvűség, új erővel, fokozottabb igyekezettel haladva nemes céljai felé.

A mai naptól kezdve a „Debreczeni Ellenőr“ vezetését, mint felelős szerkesztő, a debreczeni szabadelvű párt egyik legkiválóbb tagja, tisztelt barátom **K o m l ó s s y D e z s ő** veszi át, kinek magas műveltsége, tántoríthatlan elvű-

sége s szülő városa közügyei iránt való buzgó érdeklődése biztosítékul szolgál, hogy lapunk az eddiginél még teljesebb mértékben meg fog felelni ama nagy feladatoknak, melyekre, mint a szabadelvű párt közlönye s mint a debreczeni intelligens közönség legtekintélyesebb lapja hivatva van.

Vértesi Arnold.

II.

Beköszöntő.

Debreczen, szept. 23.

A midőn a „Debreczeni Ellenőr“, a szabadelvű párt e kipróbált, régi, elsőrangú vidéki közlönyének szerkesztését elvállaltam, tudatával birtam annak, hogy e lépésem nehéz és nagy felelősségeket halmoz vállaimra.

Nehezíti vállalkozásomat az, hogy a „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztőségében közvetlen elődöm **V é r t e s i A r n o l d** t. barátom előkelő művelt tudásával, páratlan tapintatával egyúttal első rendű és országos hírvévet egyesített.

Midőn azonban minden erőmmel azon leszek, hogy működésemben legjobb törekvésem és összes képességeim nyilvánuljanak, hivatkozom különösen arra, hogy mindenkor rendületlen híve voltam pártunk elveinek, az azokban lefektetett valódi szabadelvűséget minden téren állandóan gyakoroltam.

Hivatkozhatom arra is, hogy mint e város szülötte; annak ugy anyagi, mint szellemi előhaladását szívemen viselve, csekély erőmhöz mérten eddigi hatás-

körömben is folytonosan előmozdítani igyekeztem.

Törekvéseimben támogatni fog a „Debreczeni Ellenőr“-nek kellő journalistikai színvonalon álló egész szerkesztősége, külső munkatársainknak összessége, kiknek, valamint pártunk m. t. tagjainak, de általában Debreczen nagyérdemű művelt közönségének is hathatós és jóakaró segítségét különösen kérem.

E támogatás kiérdemlésében fáradtságot soha sem ösmerve, főczélom az lesz, hogy a szabadelvű eszmék érvényesítésén kívül a közügyek szolgálatában, közelebbről városunk érdekeinek képviselőjében, e díszes munkakörön belől is megtaláljam és megálljam helyemet.

Komlóssy Dezső.

Az alaptörvény.

Debreczen, szept. 23.

(—s.) Az tulajdonképen magától értetődő dolog, hogy az állami létnek kereteit képező törvények vagyis a közjogi nyelven u. n. alaptörvények nem lehetnek ideiglenes alkotások, — melyeken minduntalan változtatások eszközölhetők, mert az alkotmány azokon mint alapokon nyugszik, s így megdöntetésök által az alkotmány is összedőlne, mivel elvesztené alaposzlopait. Az alaptörvények tehát végleges törvényes intézkedések, melyeken az állam egész szervezete és alkotmányos rendszere nyugszik.

Ez elvek oly annyira elemi tantételei a közjognak, hogy azokat nemesak

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A jelölnél.

— Irta: **Gasparone.** —

Ma érkezett meg a fővárosba Csermő-Váralja szabadkirályi városának küldöttsége. Délelött tisztelgett Szentudvary Gedeon urnál, egy előkelő pénzügyi vezérigazgatójánál, a ki a küldöttséget szívélyesen meghívta mai estéjére. Szentudvary maga bérel egy palotát az Andrássy uton s az ő estélyei híresek a bennük kifejtett pazar fényről.

A küldöttséget gróf Simándi vezeti a befolyásos képviselőhöz, kit Csermő-Váralja a jövő országgyűlésre is megajándékoz bizalmáva. A polgári bizalom megelőzéséért majd adunk prolongálni valót a Gedeon bankárjának is, gondolja a méltóságos ur. A nemes gróf ötezer forintot váltót fog eszámíttatni. Az intelligenciának majd imponál a bank vezérigazgatósága, a vezérigazgató behízelgő modora és ezüstszákkal átszőtt, rengő tekete szakálla.

A küldöttség hat tagból áll. Szónoka a polgármester. A polgármesterek és beszédek, az operettekben és a kis városokban, többnyire

egyformák. — Csermő-Váralja polgármestere, **V a n e k u r i s p u r s a n g** polgármester. Alacsony, szikár emberke. Vanek ur deraka könnyen hajlik s van két, vagy három adomája, a melyekkel már sok nagy urat urat kaczagtatott meg, a kik azért kedélyes uri embernek tartják. Beszédének végén ma is arra kéri a mindenható, hogy „Szentudvary Gedeon urat, kerületünk büszkeségét, volt és minden bizonyosság szerint ismét leendő képviselőjét, Isten az élet legvégső határáig éltesse.“ Mäskülönben kétezer ötszáz forintos váltója van a Gedeon ur bankjánál.

Megjelent a küldöttséggel **M u s l i c z a i** Jenő, a megye közgazdasági előadója is. Valamikor már volt képviselő s ebből az időből még mindig érzi a Marschall-féle konyha jó falatainak utóízét s lelkében fel-fellobban a chambre-separéék gázvi ágításának viszténye! Hátha megint, megint megszereznök azt az át meg átlyuggatott menetjegyet, a melynek neve **k ö z b i z a l o m** s felülénkvele a politika villanyvonatára? N. b. a nélkül, hogy egyúttal politikai podgyászt is vinnének magukkal. Csak élvi, élvezni, l a k n i a k a r n a ő Budapesten! Azonban a sült galamb is olyan madár, mint a

golya: néha nem azon az ablakon repül be, a melyen várják. Hívei visszazsallingóztak az ellen-párthoz s ő ugy érezte magát, mint a hosszan predikáló pap, a kit ott hagynak a hívek, az egyházi pedig a markába nyomja a kulcsot: „Csukja be majd a templomot, főtisztelendő uram, ha elvégzi a beszédét, én addig elmegyek ebédelni!“ Musiczai ur erényt csinált a szűkségből (majd ugy irtuk, hogy szükségét az erényből) és belépett hívei után ő is a terített asztal pártjához. Ott azonban már elfoglalta az asztalfőt a nagyszakállu Gedeon, Musiczai nem léphet fel, pedig megirta az egyetlen helyi lap élén, vezércikkben, hogy:

— „Most már elérkezett a reformok ideje, tehát oda állunk a munkás emberek sorába!“

Nőtlen, gyermektelen ember, de mivel a noble passziókat szereti, az ő benyújtandó váltója is 2500 forintra fog felugni.

Mintán minden, Csermő-Váralján szereplő egyén típus, a rajz gombostűjére tűzzük fel a küldöttségnek még hátralevő öt tagját is. Egyik a gömbölyded termetű apátplébános. Nagy pomologus, a mely foglalkozás annyira megtetszett a jó Istennek, talán azért, mert abban saját tennivalóinak előmozdítását látta, hogy hü

minden másod éves joghallgatónak kell tudnia a vizsgálatjára, hanem azoknak a nem jogász, tehát laikus közönség köz-tudatában is meg kell lenniök, mert ennyi közjogi ismeretre mindenkit meg-tanít az élet s az általános műveltség.

Ilyen ügy tárgyánál, mint fontos tartalmánál fogva kétségkívül alaptörvény-nek tekintendő az 1867: XII. t. cz., mely hazánknak az ausztriai örökös tar-tományokhoz való viszonyát szabályozza s e mellett az ország alkotmányos ön-állóságát biztosítja, szóval a köznyelven u. n. dualismust, vagyis Ausztriának és Magyarországnak egymás közt való sa-játos állami viszonyát fixirozza.

A dolog természeténél fogva ez a törvény nemcsak Magyarországnak, ha-nem Ausztriának is alaptörvénye s így az nemcsak a mi szempontunkból, hanem osztrák testvéreink szempontjából is alap-törvény és azon felül még két oldalú szerződés is, mely ennél fogva kétszeres okból nem változtatható meg.

De hát — joggal kérde tőlünk e lapnak minden olvasója — mért mond-juk el e magától értetődő s a köztudat-ban levő dolgokat, melyek legfeljebb egy másod éves joghallgató előtt újak; s mi erre feleletül a legnagyobb közjogi te-kintélyre, magára a koronára hivatkoz-hatunk, miután a király Ő Felsége szük-ségesnek találta Kőszegen e tételeket a megye küldöttségének mondott válaszá-ban hangsúlyozni.

A legalkotmányosabb uralkodó e kijelentéseket nem is tette kellő komoly-ok nélkül, és valóban volt is oka rá, mert a legutóbbi időben fokozott mér-tékben indult meg a dualismusba vetett hitnek, meggyőződésnek és köztudatnak megingatására és meghamisítására czélzó

mozgalom. A függetlenségi párton kívül, melyek konszolidáltságát eléggé jellemzi három töredékre történt széthasadása, s melyet ily alakban most már még ke-vésbé lehet alkotmányi szempontból komolyan venni, a másik ellenzéki párt is, mely addig feltétlenül a közjogi ki-egyezes alapján állott, jónak látta hang-zatos elnevezésnek fölvételével egészen új közjogi elveket gyártani, melyek mesterséges ellentéteket élesítenek ki közte és a szabadelvű párt között.

Ezek az elvek, melyek a nemzeti aspiráció könnyen felizgatható érzései-nek hamisan kedveskednek és hizelegnek az által, hogy a közjogi kiegyezésnek „nemzeti“ irányban szükséges és sokat mondó fejlesztéséről beszélnek, épp úgy tartoznak a népet ámitó jelszavak és meddő ígéretek közé, melyeket Ő Fel-sége megbélyegzett, mint a román nem-zetiségi, avagy a klerikális izgatásnak hangzatos, de üres frázisai.

Az ellenzéki lapok persze nem kés-tek oly kommentálást fűzni a király szavaihoz, hogy a kormány a királynak fölkezt személyét a pártpolitika arená-jába meggondolatlanul bele vonta, pedig hogy az ellenzéki sajtónak e tekintetben nincs igaza, arra nézve ő maga adja kezünkbe a fegyvert önmaga ellen, a midőn a királyi szavak élet a nemzeti-ségi és a klerikális izgatókkal szemben igen helyesen ki tudja magyarázni.

Az ellenzéki sajtónak tehát, ha igazságos tudna lenni, az ellenzéki poli-tikai irányokra nézve épp úgy le kellett volna a következtetést vonni a királyi szavakból, mint másokra nézve.

— A kőszegi napok. A hadgyakorlatok vé-gét értek. Királyunk Bécsbe, a szász király és

II. Vilmos császár a baranyai vadászatokra utaztak el. A király a következő hadparancsot adta ki: „H a d p a r a n c s. Élének érdeklő-déssel vettem részt a 10 és 11 a 7, 2, 3, 5, 13 és egy összeállított hadtest nagyobb had-gyakorlatain Ezen hadgyakorlatoknak harcz-szerű tervezete és végbevitelére engem nagy mér-tékben kielégített; az azokban részt vett had-seregem és mindkét honvéd-égem összes csapa-tai azt a harczképességet tanúsították, melyet 1891. évi szeptember hó 15-én Beszterczén kelt hadparancsomban elismerőleg kiemeltem. Külö-nös megnyugtatómra szolgál, hogy az összes hivatott közegek czéltudatos eljárása, valamint az uralkodó fegyelem folytán a csapatok egész-ségi állapota ott is kitünő marad, ahol e tekin-tetben aggályoktól lehetett tartani. Én és velem együtt a monarchia teljes bizalommal tekintünk az összes véderőre, mely szakadatlan odaadás-sal kiképezetése tökéletesítésének szentelvéni magát, összkötelességének biztos tudatában van. K ő s z e g e n, 1893. szeptember 21-én. Ferencz József s. k.“

A bélyei vadászatokra a két fejedelmekkel Frigyes főherczeg is megérkezett.

Kő- és szeg, Vas megye, Bernstei n, Boksözög és a király beszédei mind keményen hangzó dolgok. Most még egy kemény nevű egyén Steinherz (kőszív) rabbi tartott beszédet a kőszegi zsidóság ál-tal hallott királyi szavakra.

„Fájlaljuk mélyen, — mondá a székesfehérvári rabbi — hogy egy újabb orvát a d a s intézte-tett felekezeti becsületünk ellen, melynek szerzőjét nem ismerjük, de kétszeresen megszegényítö. — hogy mi ma-gunk nyújtottunk segédkezt, mi magunk működünk közre ott, hol vallásunk pellengérré állított ország-világ előtt. Hát a szabad magyar hazában a zsidóság szá-mára nem kínálkozik más ut alattvalói hűségének kim-natására, mint az önzetnek szegyenletes megtiprása? Hol vagytok népem nagyjai és bölcsői, kik épp oly lel-kes zsidók, mint hazafias magyarok vagytok? hogy észre nem veszitek a felekezet mély megalázását, és nem tud-tok tanácsot annak elhárítására.“

— Belföldi hírek. (S z e b e n b e n) az elhalt Teutsch helyére ma a beadott 55 szava-zatból 52-vel Müller Frigyes dr.-t, n.-sze-beni lelkészt választották meg a szász ág. ev.

szolgájának orczáira egy-egy piros almát helye-zett s egyéb természetét is eláttá szal, a mi az u. n. d i n n y e h a s u p ó g á r o k a t oly kellemetes megjelenésükkel teszi. 1500—2000 forintos alapítvány elég lesz egy kertészeti is-kola ügyének emelésére, a szent atya ugysem alkalmatlankodik változsal a banknál.

De ha felküldetett Budapestre főtisztel-endő V o k u r k a Nep. János apátlébanos ur, illő, hogy a város másik domináló felekezetének feje, P i c z e k József lutheránus lelkész is részt vegyen a megtisztelő s épp oly hasznos, mint kellemes küldetésben. Igényei csekélyek; a „Gotteskasten“ és „Gustáv Adolf“ egyletek kasszája ez idén alig csöppentett csurrantott valamit az egyháznak, 5—600 forint felelne meg az egyház igényeinek.

Feljött G o l d s t e i n Ábrahám, az ortho-dox izraelita hitközség elnöke, továbbá P e c s e n y e Béla újságíró s akit nem lehetne u. ellőzni semmiféle politikai ünnepek alkal-mával, ott van a küldöttség sorában B a b ó k János, szijgyártó mesterember és népszónok. A párthoz erős kötelékek fűzik: mindazok a gyeplok és egyéb szijfélék, a melyeket Csermő-Váralja magisztrátusának megrendeléséből ő szokott liferálni. Jaj annak a jelöltnek, a ki nem igyekeznék a B a b ó k uram szava-zatát megnyerni, mert az úgy járna a parla-ment kapujával, mint a milyen perplexitásba lehetett a tő fokán átbujni szándékozó, ösme

retes teve, levén a „felsővárosi népkör“ egészen a Babók ur kezében. Ezer forintért hagyja a szívet meglágyítani.

Szentudvary Gedeon kezét szorított a küldöttség minden tagjával. A bank szalonjában fogadta őket s kivált Musliczay kezdte magá-ban számolgatni, hogy ilyen süppedő szőnyegek-kel kipárnázott padlat, ilyen a kényelemszeret-et minden rafinementjával kieszelt ülő és tekvő helyek mibe kerülhetnének, mi módon lehetné-nek kiállithatók? B a b ó k uram valami kis csecsebecsét (mivelhogy a keze ügyébe esett) egyszerűen zsebre is vágott. Megjárta szegény, mert bizony az automat zenei mű volt, a mely éppen akkor kezdett el valami szentimentális nótát a tisztelt választó polgártárs zsebében, a mikor az rágyújtott egy üdvözlő beszédre. Se baj — tul fogja harsogni a választás győzelmi indulója.

— „... végül pedig arra kérem fel önö-kezt, tisztelt uraim, tiszteljenek meg ma este leereszkedő látogatásukkal szerény hajlékomban. Egy kis összejövétel lesz nálam, Andrassy-ut... szám alatt! Kedves nőmmel szivesen el-várom!“

Újabb kézszorítások és a küldöttség — a Babók uram zenélőművének csengés-bongása közt — eltávozik.

Mondanunk sem kell, hogy az estély fényes volt. Herczegi lakás a jelölt uré. Már a lépcső-ház és szalon is. Bársony függönyök, fülkék, déli növényekből, szebbnél-szebb szobrok. Hát oda-benn? Musliczay ur az ezeregy éj meséibe kép-zelte magát az estélyen. Volt ott egy állam-titkár is, a ki holnap 10.000 rrtos váltót nyujt-be a banknak. A legjobban mulatott mindenki, különösen Babók uram, a ki annyi mindentelét volt képes bezsebeelni, ételnemüt és csecsebecsét, mintha az egész p o l g á r i n é p k ö r t emlé-kekkel akarná ellátni. Az igazgató ur megvá-lasztása több mint bizonyos s ha Musliczaynak még lett volna egy kis chance-a a megválasz-tásra, ez estély után — megszűnt volna az utolsó kilátás is.

Mikor aztán a vendégek eltávoztak s Gedeon ur egyedül maradt az élete párjával, kitört melléből a mély sóhaj:

— Mennyi költség! De politikai befolyás nélkül mivé leszek anyagi zavaraimmal? Mivé a bank? És azok a rettenetes váltók, a melye-kezt leszámoltatnom kell! Az a gazember Babók az asztalon feledett pecsétgyűrűmet is zsebre vágta. Még elveszthetem Csermő-Váralján a pozícióm, ha kitudódik, hogy a kő hamis, az arany pedig talmi!

egyház püspökévé. — (A gróf Bethlen) torda aranyos-megyei főispánt támadó oláhok közül tizenégyet Tordán letartóztattak. — (A chicagói) világkiállítás igazgatói a kiállítás október 31-én bezárják. — (Hrvat) Mirkó) a horvát tartománygyűlés elnöke Gyakováron meghalt. — (A főváros) terü- letén tegnapelőtt délelőtt négy új kolerabetege- let volt. — (Jász-Nagy-Kun-Szolnok- megye) közgyűlésén, Gyömöry Felix bizott- magsági tag indítványt terjesztett elő, mely az összes törvényhatóságok hozzájárulásával és 10 éves kivételű 1 százalékos pótdadjuk erejével egy országos közművelődési alap létesítését czé- llozza a magyar kultúra terjesztésére az or- szágnak államellenes üzemek által kikezdet- t területresein.

Papirszeletek.

(Kacsavadászat. — Debreczen restancziái. — Reprtoire. — A magyar nyelv. — Nagyvárad.)

Ha valami vadászember olvassa a hirla- pokat, azt kell hinnie, hogy sehol a világon nincs olyan hálás talajuk a kacsavadászoknak, mint Debreczenben, a hounét egy idő óta viz- szón előtti nagyságban röppennek föl a hirlapi kacsák.

A Hortobágyon lebunkózott ötven influ- enczázó, a debreczeni millenáris szobor, a ne- lyet azért állítanánk éppen az egykori „Európa“ elé, hogy mostani ázsiai voltunk annál inkább dokumentáltassék az által, hogy a szobrot nem láthatja meg a vasutról a városba érkező ide- gen, hanem csak az, a ki a városból kifelé igyekszik, továbbá a Pallagon leszurt „Sveiczi bika“, a hol nincs is sveiczi állat, a melynek a „tűszőjébe“ szurtak bele és a Simonffy kir. tan. által elhalasztott polgármesteri értekezlet: mind- ezek olyan famózus példányai a hirlapi kacsák- nak, a minőket még a legöregebb hírvadászok sem puffantottak le.

Jó lenne végre valahára tilalmi időt pé- czézni ki a hirlapi kacsákra s kivált Debre- czent tekintetben — tilalmas területnek nyil- vánítani!

Debreczen társadalmának különtéle — restancziái vannak.

Jókai-jubileum, Mélius sirja, E. M. K. E. és mindenek felett a debreczeni egyetem eszméi kavarnak a levegőben, ennél fogva ezeknek a restancziáknak a fel- dolgozására van inkább szükség, mint az érde- keldést és ugy a szellemi, erkölcsi, mint anyagi erőt folyton s étforgácsoló újabb és újabb feladatokra.

Lassan a testtel, uraim, mert kifogyunk a lélekzetből és azt sem fejezzük be, a mit már eddig is megkezdettünk.

Országszerte kezdetét veszi a szini-szezon. Megnyílik Budapesten a Sándor-utczai komédia- ház is. Szinre kerülnek itt is, ott is különösen a következő közkezdveltségű darabok:

„A csahatatlán.“ A czimsze- repben XIII. Leo római pápával.

„A fertály mágusok.“ Szinrekerül Debreczenben is minden este a corsón.

„Az állhatatos fejede- lem.“ Előadja a czimszerepet Fülöp bolgár fejedelem.

„Buborékok.“ Vagy a nemzeti párt kormányképessége.

„Királyfogás“ Előakarnák adni a bokszei oláhok.

„Vasember.“ Friedrichsruhei pász- tori jáék.

„Vegyes párok.“ Házasságkü- tési dráma, reversalis mellett szerzi: a katho- likus klerus.

„A nagy Galeotto.“ Szomorujáték — a szegény Kosztelnik Ilonára nézve.

„Hármas szövetség.“ Irta Torkos László, a melyre különösen torkos — Orosz- és Franciaország.

„Női diplomacia“ Kifejti Mme Adam.

„Sakk a királynak.“ Uj átdolgo- zásban Bismarcktól.

„Váróteremben.“ Gróf Apponyi Albert.

„Sok hűhó semmiért.“ Előadja a közzei zsidó küldöttség.

„Az utolsó levél“ — Kossuthól, a szélbali torzsalkodások ügyében.

„A kintornás család“ — Polonyi et consortes.

„Hazaérkezés.“ — Elő akarja adni Ugron Gábor.

„Legujabb botrány.“ Mindennap színrekerül Nagyváradon.

„Álarczosbál“ — a nemzeti párti klubban.

„Fegyverkovács“ — Eötvös Károly

Tele van a magyar sajtó germanizmusokkal A sok bivatatlan magyar író rövid időn megöli a magyar nyelvet.

Kegylen uraim a magyar nyelvnek: ne írjanak rajta!

Párbaj, középkori áldatlan babona, Boszorkányság... Mért nincs egy új Könyves Kálman.

Hogy megmenekülne ettől Árpád hona, Hogy ne veszett vönigyszegény doktor Kálman!

Ez a párbaj olyan szomorú hatott rám! Micsoda egy város az a jó Nagyvárad, Hol a verekedés, párbaj, meg a botrány Körösnél, Peczenél is bővebben árad!

Gasparone.

A debreczeni főiskolai gyors- írő-egylet.

Debreczen, szept. 23.

Ez alkalommal szándékom a debreczeni főiskolai gyorsírő-egylet működését a mult 1892/3 isk. évben, mely kihát a jövőre is, — s czélját, törekvését a következő 1893/4. isk. év- ben röviden ismertetni.

A főiskolai gyorsírő-egylet az 1875/6 isk- olai év elején alakult meg; azelőtt egylet nem volt, csak gyorsírási tanfolyam, melyet Nagytiszt. Csiki Lajos akad. tanár ur mint akkor harmad- éves bölcsészeti hallgató vezetett.

Megalakulása óta a főiskolai gyorsírő-egy- let élete folytonos fejlődést, előhaladást tanusit. Tagjainak száma évről-évre szaporodik, valamint könyvtára és pénztára is gyarapodik. Tanfo- lyama rendszerint kettő volt, u. m. kezdők és haladóké. Szorgalmas tagjainak jutalmazására évenként tartott versenyeket.

A mult iskolai év azonban minden tekin- tetben korszakalkotó volt. A tagok az év elején nagy számmal iratkoztak be úgy, hogy az iverk lezárásakor 96 tag volt; ezek közül akadémiai 29, tanítóképezdei 27, gimnáziumi 40. Ily nagy számu beiratkozás folytán az alakuló közgyűlés kimondta, hogy a kezdők számára három külön tanfolyam állítassék fel s tekintettel a kezdők nagy számára s arra, hogy akadémiai hallgatók tanító képezdei s gimnáziumi tanulók mind más-más időben érnek rá órára járni. Az egy- let ezzel lehetővé tette kezdő tagjaira, hogy vagy egyik, vagy másik kezdő tanfolyamot látog- as-ák, a melyet t. i. idejük engedti. Ennk meg is volt a jó hatása, mert három tanfolyam

lévén, a vezetők (Szűcs Béla 4 th, Veress Ist- ván 1 th, Kovács Mihály 4 th.) különböző nap- okon s a napnak különböző idejében tartották az órákat s egy tagnak sem lehetett kifogása hogy nincs ideje órára jönni, mi az előbbi években egy kezdő tanfolyam lévén — előfordult.

De meg volt a jó hatása azért is, mert mindenik tanfolyam hallgatói — tulsulyban lé- vén egyiken az akadémiai hallgatók, másikon képezdei s harmadikon gimnáziumi tanulók — s vezetői igyekeztek a másik kettőt feülmúlni szorgalomban s tudományban; ennek eredménye lett, hogy alig volt év végén három négy tag, ki el nem sajátította volna a levelezési gyors- írást, mire annnyival is inkább bő alkalmuk volt mert hetenként 2 óra tartatott.

Külön tanfolyamok voltak aztán a haladók és gyakorlók részére. A haladók tanfolyamában azok voltak, kik a levelezési gyorsírást már az előbbi évben elsajátították s a vita, vagy a parlamenti gyorsírást igyekeztek elsajátítani, 7—8-szor rövidebb a közönséges írásnál. Ennek hallgatói is szorgalmasan látogatták az órákat s tanultak úgy hogy év végén 180—200 szóta- got irtak perczenkint.

A gyakorlók tanfolyama arra szolgált, hogy azon tagok, kik már teljesen elsajátították a gyorsírást, itt folytonosan gyakorolják mago- kat, hogy ha szükség van gyorsírókra, mindig kész kellően begyakorlott gyorsírók legyenek. E tanfolyam tagjai perczenkint 200—240 szó- tagot irtak s szerepeltek néhányan a Lukács László ügyének törvénykezési tárgyalásánál s grf. Dégenfeld József főispán ur jubileuma al- kalmával.

E mellett még, hogy a tagok valóban pél- dás szorgalommal tanultak a havi közgyűlésekre folytonosan volt beadva 3—4 más szerző műve a gyors írással való leírás megbirálása végett s értekezések is a gyorsírás köréből többször olvastattak fel.

Általában oly szorgalom tapasztalható egész éven át, mely csak összetartás kötelességtudás s lekesedés mellett lehet és szokott előfordulni.

De a lelkesedés, mely tanulni vágyásnál fennállott, érvényesült másképen is:

Folyó évi április hó 5-én érte a gyorsíró egyletet az a váratlan s lesújtó hír, hogy Mar- kovits meghalt. Teljesen váratlanul jött e halál, s okát csak gyanították, mi a sok munka volt, minthogy a Mester mindent maga akart s szere- tett volna végezni és még betegségében, az utolsó napokban is éjjeli 1 óráig is dol- gozott.

A gyászhir egyformán leverte mindenik tagot; valóban az egylet, mint egy ember siratta a felejtetetlen, szorgalmas, jószívű Mestert, ki gyorsírást értő ifjakat folytonosan segélyezett s többeknek saját házában adott lakást.

Az egylet tagjai azonnal intézkedtek, hogy az egylet kifejezést adjon haláljának, ra aszko- dásának, fájdalomának. Diszes koszorut s távirat- tot, majd levelet is küldtek a „budapesti magyar gyorsíró egyesület“-nek s a Mester özvegyének. De ezzel még nem elégedtek meg: mindenik tag gyászann-pélyt sügetett Markovits halála emlékére, mely méltó legyen a nagy Mest- rhez és az egylethez. A gyászünnepegy május hó 7-én meg is tartott, melyen a közönség nagy számu- mal vett részt, mi a fájdalom mellett is meg- nyugtat és vigasztal, mert látja az egylet, hogy nő az érdeklődés a gyorsírás iránt.

Özv. Markovits Ivánné Önagysága lejöve- telével akarta az egyletet kitüntetni, ez azon- ban gyengélkedése miatt, minthogy éjjel kel- ett volna jönnie, elmaradt, de, mint táviratban kö- zölte lélekben jelen volt s jóleső érzésének az által kívánt kifejezést adni, hogy 100 forintot küldött az egyletnek, hogy annak kamata a gyorsírás fejlesztésére forditassék. Ez által nem tudva bár a „Markovits alapítvány“-nak tette le alapját.

Javulás állott be a mult évben a könyv- tár, különösen pedig a pénztár körül.

Az egylet könyvtára 11 kötettel szaporo- dott, jelenleg 92 kötetből áll; tankönyvekből, lapok, folyóiratok s szakmüvekből áll

Az egylet pénzvagyona év elején 63 frt 17 kr volt, erre volt kiadás 48 frt 63 kr, s most van 222 frt 48 kr. A mult iskolai évben adományokkal támogatták az egyletet: István

gőzmalom 10 frt, Első debr. Takarékpénztár 10 frt, Első magyar általános biztosító társaság 5 frt; ifju Balogh Ferencz 5 frt. A többi, mivel az egyesület vagyona szaporodott, a tagsági díjakból folyt be.

Korszakalkotó volt a múlt iskolai év az által is, hogy az alapszabályok újra a kottáltak. Legnevezetesebb az alapszabály változtatásánál az, hogy az egyesület lehetővé tette, miszerint pártoló tagul bárki beiratkozván a gyorsírást megtanulhassa 3—4 frt évi tagsági díjért. A beiratkozásra nézve sem kor sem képzettség tekintetében megszorítást nem tett, hiszen élő példa van rá, hogy 8 és 80 éves korban elsajátítható; képzettségre nézve pedig a nyelv értése s a helyes írás tudása elégséges.

Jövőre nézve az egyesület célja könyvtárát az írás egység alapján írt tankönyvekkel szaporítani, hogy a tagok e tekintetben se akadályoztassanak a tanulásban.

Célja továbbá a „Markovics alapítvány” növelése, mire nézve a t. közönség szives segédkezését tisztelettel kéri. Közönségtől az egyesület a pártoló tagul beiratkozott városiak részére külön tanfolyamot nyit s a férfiak órái a főiskola valamelyik termében a megállapodás szerinti időben, a nők pedig az ev. ref. leánynevelő intézetben fog tartatni szintén a megállapodás szerinti időben. Még beiratkozni folytonosan lehet.

Az az egyesület, mely egy év alatt annyi fejlődést, haladást képes felmutatni csekély anyagi erő mellett is, az magában hordja az életre való képességet mert tagjai nem önérdékből, hanem ügyszeretből, lelkesedéssel dolgoznak; s látszik, hogy tudják mi lehet egy gyorsíró egyesületnek a célja s értenek annak megvalósításához is.

Ki a gyorsíró egyesület tagjait közelebbről ismeri, lehetetlen, hogy a gyorsírás megtanulásához, vagy ha azt nem teheti, legalább pártolásához kedvet ne nyerjen.

Legyen szabad végül azon reményemnek adni kifejezést, hogy a t. közönség szives érdeklődése folytán az alapító, pártoló tagok száma s a „Markovics alapítvány” növekedni fog.

Medgyesi Károly.

Az állati hulla égető kemencze bemutatása.

Debreczen, szeptember 22.

Tamás János állatorvos ur f. hó 21-ikén délután mutatta be másodszer bullaégető-kemenczét a hatóságnak és az érdeklődő közönségnek. — Ha még valahol ilyen kétszeri bemutatásra gondolna, azt tanácsolhatnánk neki, hogy mindig a második bemutatással kezdje, akkor az első el is maradhat.

Ha ő maga rágondol, hogy milyen volt egész művelése s annak eredménye az első és második bemutatásnál: egyáltalában nem veheti rossz néven, hogy először gúnesoltus, sőt kétségbe vontuk találmányának hasznos voltát.

Az egész szerkezetet mintegy átdoigozta a feltaláló, ami fő kipróbálta, amint először is meg kellett volna tenni; úgy aztán elérte volna kevesebb huza-vonással a tisztes és sikert amivel most dicsekedhetik.

Most is igen szép közönség jelent meg a helyszínén ami ismételt és még jobban bizonyítja, hogy az egész ügyet közelebbről érdeklő és rég n őhajtott találmányról van szó.

A találmány egyik részén, az állati hullaszállító kocsi, semmi változás sem történt. Ez el is fogadható úgy a hogy van. Legfeljebb azon alapos óhajítás hangzott; vajha ezt a kocsit olyan szerkezetűvé lehetne tenni, legalább a ragályos hullák szállítására nézve, hogy a mint a kemenczékhez érkeznek, minden további hozzányulás nélkül betolható lenne egyenesen a tűzbe s ott a rajta levő hulla és annak minden válmánya, avagy a kocsival való érintkezése is, tűz által fertőtleníthetnék.

Ámde ez olyan technikai nehézségekre ütközik, a minék híjával egyelőre megbarátkozhatunk. Van arra mód, hogy az egészen vasból

és horganyból készült kocsit, folyadékokkal alaposan fertőtleníthessék, csak arra kell aztán felügyelni, hogy ez el is követessék.

A szállító kocsirol a tüzelő szekérra való áttétele a hullának most csekély erővel és egészen elfogadható módon történt.

A kemencze ajtaja lényegesen meg lett változtatva, a kémény magasabbra emelve, és ez által nemcsak a könnyebb kezelhetőség van elérve, hanem a tűznek elterjedése nagy mértékben meg van gátolva.

A hivatalos próba tisztán a ragályosnak feltételezett hulla elégetésére szorított és ez egészen helyes felfogása volt a hatóságnak, mert egészségügyi szempontból ez a fő dolog. A nem ragályos állati hullák elégetése és a feltalálónak azon mellék célja, hogy az állati zsir felfogásuk s ipari célra használható legyen: szóba sem jött, mert eddigi találmányával nem érheti e azt, hogy a ragályos hulláknak tűz által fertőtlenített zsirját feltudja fogni, ez határozottan ki van zárva s csak is azon esetre érvényes a végrehajtott próba, ha ezt számításából elejti.

Egy kisebb ló volt a kemenczébe betolva és 100 kg. fával tüzelnek alá ötnegyed óráig akkora annyira összeégetnek látszott a hulla, hogy előreláthatólag a kemenczébe maradt tüzelő egy pár óra alatt igen kis térfogatú hamuvá és apró csontszén darabokká hullott szét. Ezt azonban a közönség nem várta be, hanem a kemencze hatóságilag lepecsételtetett és másnap kinyitvatva a teljes elégetés, feltevésünk, sőt hallomásunk szerint csakugyan bekövetkezett.

Az égetés alatt a kemencze környékén nagyon csekély bűz volt érezhető.

Ezeket előre bocsátva ki lehet mondani hogy Tamás János ur találmányát már eddig is képes volt oda módosítani, hogy az a ragályos állati hullák az egész szegügyi kívánalmaknak a földolgozásban megfelelőleg és csaknem teljes sikerrel megsemmisíthetők.

A teljes sikerrel ezzel a Debreczenben felállított és meglévő szerkezetű kemenczével és ez alkalommal azért nem konstatáljuk, mert bizonyos hogy a szerkezetnek még vannak hiányai melyeket a feltalálónak nem szabad figyelmen kívül hagyni annyival kevésbé mert mellékes szerkezeti hiányok. Neki még több zárt körű próbát kell tartani és vizsgálódva javításokat tenni mielőtt befejezett műnek tartaná találmányát és mielőtt valahol végéigesen felállítaná azt.

Ilyen hiány első sorban a kémény kérdése. Ha már ennyire fel emelte a második próbánál a kéményt, nem kell enné azt még magasabbra vinni, ami alig számba vehető költségbe kerül? Ez által és a kemencze boltozata fölötti füstjáratok, különösen azok szivó nyílásának változtatásával bizonyosan el lehetne érni a nagyobb meleg fejlődést, a lángok hosszabbra terjedését és nemcsak a hulla gyorsabb hamusodását, hanem a fejlődő bűzös gázoknak még jobban való elégetését.

Feltevésünk szerint, a mint a körülményekből látjuk, igaz, hogy a tüzelés csak 5 negyed óráig tart, de mire hosszú alakjában kihuzható a hulla és helyébe másik tolható be, arra legalább 4 teljes óra kívánatik. Előfordul pedig, hogy egy napon több hullát kell elégetni. Ez lassú dolog. Lehet olyan átalakítást tenni, hogy ez felényi idő alatt meg történik.

Végre most már, mivel a feltaláló egészen elkészültnek jelentette ki a kemenczét, a technikai oldalához is hozzá szólunk, anélkül, hogy terünk volna itt azt részletezni, rövid megtekintés után csak annyit mondunk, hogy különösen megvizsgálandó a kemencze a tartó s ság szempontjából is, amire most tudunkkal a hatóság s a közönség figyelme nem terjedt ki.

Ilyen nagy tüzelés hamar elemésztheti s elronthatja az oda nem való anyagokat és szerkezeteket. Pedig úgy tudjuk, tetemes ára lenne a kemenczének s ahol azt felépítik, nem szeretnék rövid időn elpusztulva látni.

Ami a nem ragályos állati hullák elégetését és ezzel kapcsolatban a sokszor hangzott próba. Nem is fő dolog, de hasznos oldala lehet

a találmánynak és ha a tulajdonos erre sulyt fektet, külön ki próbálhatja, ott már ez üzleti oldala veendő figyelembe az eljárásnak. Ott még fontosabb a tüzelő anyag és az elégetés idejének mennyisége, mert ettől függ a haszon. — Azt hisszük, ha nem is egyszerre, de az ajánlott módosításokkal alkalmas lesz a találmány erre is.

D. K.

„Promissum cadit in debitum.”

(A debreczeni egyetem javára tett ígéret felelevenítése.)

Pár év előtt az „Arany-Bika” vendéglő bálfi cukrász termében dr. Török József kir. tanácsos, debreczeni főiskolai tanár és orvos ur, orvostudorságának ötvenedik évfordulója alkalmával a debreczeni és hajdumegyei orvogyógyász egyesület által rendezett lakomán az én kedves barátom Balogh Ferencz hit-tanár szép tószájában úgy köszönté fel a jubiláns tanárt mint a debreczeni egyetem orvosi karának egyik képviselőjét. Ezzel a felköszöntőknek egy egészen új és hálás tárgya vétetett fel. A lakomán uralkodó ünnepélyes hangulat magával ragadta e sorok íróját is s egy Debreczenben állítandó egyetem mellett oly motívumokat említett fel, melyek egy ott jelen volt ügyvéd urat annyira fellelkesítettek, hogy ígéretet tett, még pedig sokak hallatára és többszörösen ismételve, hogy mi helyt komolyan megindul az adakozás a debreczeni egyetemre, ő azonnal 400 forintot adand.

Az adakozás, nézetem szerint már komolyan megindult. Avagy Debreczen város 200.000 frtos, a debreczeni ev. ref. egyház 50.000 frtos, a collegium nagy jötevőjének 30.000 frtos alapítványa, a sok egyes helybeli és vidéki alapítványokkal együtt nem eléggé elegendő bizonyítékai-é annak, hogy az adakozás komolyan megindult?

Ha hát e tekintben közttem és az én felköszöntőim által fellelkesült ügyvéd ur között véleménykülönbség nem volna, bátorokodnám őt figyelmeztetni, hogy ígérete beváltásának itt az ideje. Gondolja meg csak, hogy a Márk Endre ügyvéd ur 500 frtos alapítványa mellett milyen szépen venné ki magát az ő 400 forintos alapítványa.

Azt gondolom hogy a magasztos közügy iránt tartozom ez ünnepélyesen tett ígéret felelevenítésével, s miután nevet nem említve teszem azt, a discretio ellen nem vétettem; s t figyelmeztetésem által az ígérettevőnek a kalmat adtam, hogy ígéretét mielőbb beváltva, jó példájával másokat is a szent ügy oltárán való adakozásra lelkesítsen. Így fog az an valósulni „Bis dat, qui cito dat.” Én pedig hadd örüljek annak, hogy életemben egyszer 400 forintot érő dictiót mondottam.

Debreczen, 1893 szeptember 23.

Jó István.

Színház.

* „Az eladott menyasszony” Smetana cseh zeneszerző 3 f-lvonásos vig operája nagy sikerrel került színpadra a m. kir. operában e hó 21-én. A főszerepeket Szirovatka és Ábrányiné énekelték.

Irodalom — Művészet.

* Uj regény Jókaitól. A fáradhatlan tehetségű író „Tégy jó t” címmel új regényt kezd okt. 1-én a „Nemzet” tárczájában.

* A „Honvéd“ című színezett képekké megjelenő napilap előfizetői közt értékes tárgyat sorsol ki. Három napot válogatott ki az ajándékok szétosztására, az első napon október 1-én, 10 drb. Körömczön vert, jó magyar tizkoronás aranyat; október 15-én gyönyörű női aranyórát, november 1-én gyémántkövű aranygyűrűt juttat előfizetői közül annak, a kinek a czimszalagját a szerencsekerékből kihúzzák. A megjelölt napokon a sorshuzás napjain a szerkesztőség palotájába (Budapest, Révay-utca 14. szám alá) jön a királyi közjegyző, hogy a sorsolásnak megadja a hivatalos jelleget. Az előfizető beküldi a czimszalagját, valamenyt bedobják a szerencsekerékbe s a kinek a czimszalagját kihúzzák, az kapja a „A Honvéd“ ajándékát. Siessen mindenki az előfizetéssel, hogy már az első, október 1-én tartandó sorsjátékon részt vehessen. Ezenfelől minden újonnan belépő előfizetőnek ingyen küldi meg „A Honvéd“ a most folyó két regény összes eddigi folytatását és az eddig megjelent összes képeket. Október elején egy harmadik, rendkívül szenzációs regény közlését kezdi meg „A Honvéd“. Az izgalmas jelenetekben bővelkedő s fordulatokban gazdag regény czíme „Szépasszonyváltói“.

Vegyes hírek.

* **Viszsaoláhosodás.** A közeli Nyíradonyban az ott lakó oláhok az utóbbi időben már mindem hogy teljesen megmagyarosodtak, ugyananyira, hogy az oláh név ért dühbe is jöttek. Egy év óta azonban, mióta Lukácsu egyik atyafa ott a pap és két igazgató román tanító teljes oláh erővel működnek, kezdetét vette a visszaoláhosodás. Szabolcs megye főispánja is hallott erről már valamit s így holmi vizsgálatot is tartott ott, kijelentvén, hogy a két tanítót felüggeszteti állásától. A helyett azonban hogy ezt cselekedte volna, nem csinált semmit, a minnek folytán a vezetők valóságos vérszemet kaptak s az eredmény az, hogy az oláh lakosság tenyegetőzik és egyáltalában nem akar magyarul beszélni. Hogy az igazgató mily merészen és nyíltsággal folyik, arra például szolgál az, hogy az egyik tanító vasárnap délelőtt az utcán olvasta föl hívei előtt a „Tribuna“ ama közleményét, a mely a kolozsvári itéltre vonatkozik. Mikor pedig a dászkalok dászkalja a felolvasást befejezte, így szólt: Ilyen igazságszolgáltatást csak zsarnokoknál lehetséges. Rajta testvérek! Szakítsuk szét a rabság lánczait és vérünk árán is védelmezzük meg szabadságunkat.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

A királyi táblán hivatalosórák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak — Az igazgató, kiadó hivatal és az irattár a felelősek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 8—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapoktól d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreczeni távirtda hivatalnál szeptember 23-án: Változó felhőzet, enyhe, jelentékeny csapadék.

Séta hangverseny a Margit fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Szeptember 25. Hajdúvármegye rendes közgyűlése d. e. 9 órakor.

Szeptember 28. Városi közgyűlés.

Szeptember 30. Színházi előadások megnyitása.

Október 2. d. u. 4 ó. az alsó szabolcsi tiszai ármentesítő társ ülése a városházán.

Október 2—10. Országos vásár.

— **A költségvetés a jog- és pénzügyi bizottság előtt.** Városunk házi pénztárának 1894. évi költségeloirányzatát a jog- és pénzügyi bizottság tegnap d. u. tárgyalta Vértessy István főjegyző elnöklete alatt. Jelen voltak: Dr. Kola János, Csanak József, Komlóssy Dezső, Ábrahám László, Koszorus Lajos, Szabó József,

Tóby István, Czégely Ferenc és Vecsey Imre. A bizottság a költségvetést általánosságban elfogadván, megkezdte a részletes tárgyalást. Csak néhány tételnél tétettek észrevételek, melyekre Szabó József főszámvéadó adott felvilágosításokat. A szováti birtok rovatánál fölemlített, hogy a város tagosított birtokait lehetőleg egy-egy bérlőnek kellene bérbe adni. A bizottság javasolja, hogy a szántóföldek évi béreiből egy bizonyos összeg minden évben félre tétetvén és tőkésítettvén, minden nagyobb tanyabirtokra nézve olyan töké képeztessek, melyből központi majorok állíthatassanak elő. Az erdőkezelésnél kívánatosnak tartja a bizottság, hogy a cserhántás és vargafa vágatás ismét behozatassék. Ennélfogva felhívandó lenne a tanács, hogy az üzemtervek ily irányban való módosítása iránt intézkedjék. A községi adót pótló 901000 ftos alap kamatjövédelmé 8060 firtal megadóztatva lévén, a bizottság egyik tagja indítványozta, hogy ez a töké jövőre mint kulturális célokat szolgáló alap kezeltessek. A főszámvéadó, t. főjegyző és a főjegyző felvilágosítása után azonban ez indítvány felett napirendre tért a bizottság. — Ugyanis miniszteri jóváhagyást nyert közgyűlési határozat értelmében ez alpból a debreczen-nánási és debreczen-f. abonyi vasutak létesítésére megszavazott összegek után jövőre már nem fog kamatot fizetni önmagának a házi pénztár, így az alap e jelentékeny része, mely vasuti törzsrészvényekből áll, tőkekamat-adómentes lesz. Három segélykérvényt tárgyalta még a bizottság. A Fröbel gyermekkertnek 200 firtot, a Csokonai-körnek Méliusz Péter és más jelesek sírhelyeinek felkutatására 100 firtot a rendkívüli költségvetésbe fölvétetni javasol. Ugyancsak a Csokonai körnek az Emlékkertek fenntartására kért 600 forint segély megadását nem pártolja.

— **Isteni szünetek.** Holnap vasárnap az isteniszüneteket végézik: az ev. ref. nagytemplomban Tóth István, s. lelkész a kistemplomban Csapó Péter, s. lelkész a Kossuth utcza i templomban Jánosy Zoltán, senior, az ispotályi templomban K. Tóth Kálmán, lelkész. — A szent-anna utczai róm. kath. templomban reggel 6 órakor kismise, tartja Makucz Ernő, káplán; 7 órakor kismise, tartja Léki Kornél káplán; 8 órakor kismise tartja, Tárkányi Péter therezianumi felügyelő; 9 órakor nagymise, tartja, dr. Wolafkával. püspök; utána szent beszéd, tartja ugyanő. D. u. keresztény tanítás tartja dr. Wolafkával. püspök; utána litánia.

— **A nagyváradi párbaj eset** foglalkoztatja a sajtót. Pótlólag megemlítjük, hogy Örléy és dr. Kálmán ügyében kedden ült össze a katonai becsületbiróság, melynek elnöke Mouillard Vincze huszárezredes volt. A biróság kimondotta, hogy Örléy és György tartalékos huszárhadnagy tartozik lovagias elégtételt adni Kálmán József doctornak. Örléy jelentkezett a kir. ügyészségnél, honnét átküldték a vizsgálóbiróhoz, s onnan miután lakását bemondta, szabadon eresztették. A vizsgálat megindult. — Hallomás szerint az Örléy család részvétirtot intézett a megboldogult özvegyéhez, melyben sajnálatukat és részvétüket fejezték ki az eset felett és azt ígérték, hogy egy évig ugygyászolnak, mintha saját rokonuk halt volna el. Hock János a következő sorokat írja a „Pesti Napló“-nak.

„Valóban ideje lenne, hogy a párbajmániával szemben mi is kövessük végre a modern államok állásfoglalását. A belga szenátus csak legközelebb fogadott el egy oly törvényjavaslatot, amelyhez hasonló államok még nem hoztak. Akí párbajban öl, az gyilkos, s aki könnyelműen veszi el más ember életét, fizesse meg annak méltó árát a saját életével. Sőt e tör-

vény még a segédek is tiz-busz évi togházzal bünteti. Ép ily drákói szigort alkalmaz Anglia is. S e törvények igazán nagy és humánus cselekedetek, a melyek többet használnak minden röpíratnál és újságcikknél. Itt az utánzásra méltó példa. S ha nem találkozik hivatottabb ember válam, magam fogom ily irányban megtenni a Házbann az indítványt! De szigorítani kell egyuttal a büntető codex enyhe intézkedéseit is, melyek a becsület megsértését torlják meg.“

A párbajban elesett Kálmán József szerencsétlen özvegye és családja a következő gyászjelentést adták ki:

„Leroskadva a lesújtó csapás terhe alatt, vigasztalhatatlan, mély fájdalommal tudatjuk a forrón szeretett férj, a legjobb édes apa, a legneme-ebb szívű gyermek, testvér és rokon dr. Kálmán József ügyvéd, Nagyvárad törvényhatósági tagjának stb. váratlanul bekövetkezett gyászos elhunytát. A jobb létre szenderültnek földi maradványai folyó hó 22-én délután két és fél órakor fogtak a boldogult Kapucinus-utca 72. szám alatti lakásáról az örök nyugalomnak átadatni. A végtisztességre a drága elköltözött rokonai, jó barátai, ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1893. szeptember 21-én. Béke hamvaira, áldás emlékére! Dr. Kálmán Józsefné, született Kepes Mariska, neje. Kálmán Ferencz, Kálmán Emma szülei. Kálmán György, fia. Lederer Dávidné, született Kálmán Teréz, Dr. Kálmán Arthur, testvérei. Lederer Dávid sógor.“ Hasonló közös gyászjelentést ad ki a „Nagyváradi“ szerkesztősége, kiadóhivatala Láng József és társa czéggel.

Dr. Kálmán József temetése tegnap d. u. 3 órakor, óriási részvét mellett ment végbe Nagyváradon. Az elhunyt debreczeni barátai már d. e. sürgönyileg tudaták a családdal érkezésüket s jelen voltak a temetésen dr. Holländer Dezső, dr. Kardos Samu, dr. Bakonyi Samu, dr. Löffkovics Márton, dr. Brüll Bertalan dr. Freund Jenő, dr. Fejér Ferencz és Kepes Géza ügyvédek. Ugyanők „Debrecezeni barátaik“ felirattal koszorut helyeztek az elhunyt ravatalára. A temetésen 5—6000 főre tehető közönség jelent meg. A koporsó el volt halmozva koszorúkkal s különösen szép beszédet mondott dr. Kecske Méti Lipót nagyváradi főrabbi. A függetlenségi párt a tevékeny elhunyt elvtársnak sírházhoz a párt zászlajával vonult ki, a melyet a sir előtt meghajtottak. Képviselve volt a nagyváradi ügyvédi kamara, a Szigligeti-kör stb. A sirnál a függetlenségi párt részéről Tóth József ev. ref. s. lelkész, volt debreczeni theologus mondott lelkes beszédet, utána pedig dr. Bakonyi Samu debreczeni ügyvéd szólott, ki mély megilletődést keltő beszédében utalt arra, hogy népének éppen az engesztelés ünnepe után következő napon kellett a nagy áldozatot meghoznia. Temetés után a debreczeniek és a ház ismerősei az elhunyt házához mentek s részvétüket fejezték ki.

— **Szép őszi napokat élünk** — itt van az ugy nevezett vénasszonyok nyara. Falun találhatták ki ezt az elnevezést, mikor az öreg anyóka kiül a ház elé és merengve nézi a fák hulló leveleit s a fonnyadó virágokat. Lelkét át meg át járja az a mélabus sejtelem, hogy őt már itt sem találja a tavasz üdítő sugara, illata, dala és szinompája. Megelégszik a halvány őszi napsugárral, mely egészen olyan, mint a késő aggkor búss egyhanguságába tévedt örvedetes pillanat, vagy édes emlék. Szegény öreg anyóka! Boldogsága a szép őszi idő, mert — ez a vénasszonyok nyara!

— **„Debreczeni jótékony nőegylet,“** e hó 24-én, vasárnap d. u. 3 órakor a városház nagy tanácstermében választmányi ülést tart. Tárgy: Folyó ügyek. Segélyezések.

— **Hol ástunk ártézi kutat?** Igen időszere kérdés most, a mikor 930 méterre jutunk a nagytemplom előtt és még sincsen ártézi vizünk. A kérdésre egy a városi tanácshoz intézett beadványában következő jótanáccsal igyekezik megfelelni Schürger J. K. M. Á. V. ellenőr:

1863-ban a nagy szárazságban egy francia abbé járt*) a városban és azt mondta, hogy Széchényi-utcán túl, az a rész ahol a portakert van, egy tő felett lebeg és ez valamikor be fog szakadni. Megengedve, hogy az abbé nagyot mondott, de vajjon nem volna-e célszerű mégis ott egy kútfúrás kísérletet tenni vízkeresés céljából. Öreg emberek beszéltek, hogy azon a helyen, ahol mostanában a cirksuzok szoktak állani, hajdanában domb volt és ebből a dombból mindig viz folyt ki. Hát ha ott tényleg olyan geológiai alakulás létezik, hogy az abbé sejtései helyesek voltak. Nincs kizárva, hogy a Széchényi-utca végén, a föld alatt egy hegy létezik és a Mátrából, a vízvezető rétegekben a föld alatt lezuhanó vizek abba bele ütődve, ott megállni kénytelenek. A hegynek inuensó része pedig, vagyis ahol a város áll, egy mély völgy volt, amelyet a történelem előtti idők vize kék agyaggal hordott be, abban pedig viz nincs. Elfogadva, hogy ezen feltételek helyes lenne, akkor ha a hegy túlsó oldalán a víz hordó réteget megturjuk, az ott talált viz, nagy nyomással a földszinre fog igyekezni. Tovább régi debreczeni monda, hogy hajdanában Debreczen és Bőszörmény között egy ember a földjén kutat ásott és abból egyszerre annyi viz tört elő és folyt Debreczen felé, hogy a várost elöntésével fenyegette. Csak tömördek fáradsággal tudták ezt meggátolni. Ha ez igaz, akkor a fent említett területen valószínűleg víz hordó rétegek vannak és kell okának lenni, amiért ezek a város alatt már meg nem találhatók. Ezen dolgok a vízbeszerzési kérdésben mind tekintetbe volnának vehetők, mert hagyomány a lapunknál nem keletkezik. Az pedig, hogy a szükséges viz mely részén a határnak található, nem jöhet tekintetbe, de attól sem kellene most félni, ha az esetleg oly mennyiségben található, mint amennyire szükség nincs. Ha pedig sem az egyik, sem a másik alappal nem bír, sem pedig az ártézi kut furás eredményre nem vezetne, akkor a legcélszerűbb és talán a legbiztosabb volna, a Tiszánál egy vízemelő gépet állítani fel és hozzá egy oly magas viztartót, amelyből a városig fektetett vas csöveken keresztül a viz mindjárt a házakba, közutakba folyne. Schürger J. K. máv. ellenőr.

— **Az eltűnt angol.** Mister dr. August Mayer az angol indiai hadsereg állítólagos főorvosa, ki városunk egyik fiatal tisztviselőjét angolországi birtokaira hívta meg s ki hosszas debreczeni tartózkodása alatt több ízben volt hírlapi és magán megbeszélések tárgya, e napokban elbucszott debreczeni új barátaitól s innen ösmertelen helyre eltávozott. Itt maradt tartózkodásának kifizetését rövid idő múlva történő visszatértekor ígérte. Ma Tatár Gusztáv, az Arany Bika vendéglő fizető pinczérezhez a következő német nyelvű táviratot intézte: „Rechnung nach Wien, Hotel Imperial.“ Ugy látszik, hogy ha a gentleman nem is fogadhatja debreczeni barátait angliai birtokain, még sem hagy maga után folytonossághíányokat bizonyos könnyen nyiló zsebekben.

— **A járványbizottság** hétfőn d. u. fél 4 órára kitűzött ülése a felmerült gyanus eset következtében hétfőn (szept. 25.) d. e. 11 órakor fog megtartatni a városháza nagytermében.

— **Kitüntetett tanító.** Bodnár János nádudvari ev. ref. tanító ötvenkét évi tanítószkolás után nyugalomba vonulva, a népnevelés terén végzett hosszas, sikeres munkálkodása elismerésül. Ő Felsőcséregyészén a király által a koronás

ezüst érdemkeresztlettel kitüntetve. Az érdemkeresztet gróf Dégenfeld József főispán ünnepélyesen fogja átadni Hajdúvármegye közgyűlésén, hétfőn d. e. 9 órakor. Dekorálás után a tanhatóság részéről és a tankerület nevében Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő fogja üdvözölni az érdemekben megőszült öreg tanítókat. A megyei tanítók nesztorának ünnepélyes Hajdúvármegyei tanító karának s különösen a Gönczy-egyletnek számos tagja készül résztvenni. A Gönczy egylet külön ünnepélyt is rendez veterán tagjainak tiszteletére.

— **Sétahangverseny.** A Margit-fürdőben holnap d. u. 4 órakor ismét lesz sétahangverseny, a helyben állomásozó 39. számú gyalogezred zenekara közreműködésével a Czapek Péter karmester vezénylete mellett. A változatos műsor a következő: Induló, Czapek töl; „Vadrózsa“, mazurka polka, Geitnertöl; Nyitány, Donizetti, Belizár című operájához; „Bécsi nők“, keringő Strausztöl; „Asra“ dal Rubinstein töl; Egyveleg „Tell Vilmos“ból, Rossini töl. — Szünet. — „Klarinet-koncert“, Bergson töl; „Lakodalmi tánc“, keringő Czapek töl; „A schwarzwaldi malom“, zenei jellemkép, Eilenbergtöl; Egyveleg „Szegény Jónathán“ból, Millöcker töl; „Furfang“ polka Zicertöl és induló. — A zenekarral felváltva játszik Horváth József, a kitűnő cimbalmos, kinek játékát hét éves kis Imre fia kíséri hegedűn. Jó ételkezlés és pontos kiszolgálásról gondoskodik a vendégfő.

— **Ajánlott tanszer.** A Watzel Frigyes és társa budapesti cég által alapított „Első Magyar Írógyárnak“ a technika jelen fejlettsége színvonalán álló termékeit a f. é. 1978. eln. sz. vallás és közoktatásügyi miniszteri rendelethez képest ajánlom az iskolai hatóságoknak, tanító-vestületeknek és tanuló ifjúságnak figyelmébe, vajamint a tanszerkereskedő uraknak üzleti fortalomba fölvetelre. Debreczen, 1893. szeptember 22. Eötvös Károly Lajos, kir. tanfelügyelő.

— **Hadtestparancsnokunk penzióban.** Egy ellenzéki lap közelebb azt a hírt kolportálta, hogy Waldstätten János br. tábornagy, temesvári hadtestparancsnok legközelebb nyugdíjba megy, mert „bécsi katonai körökben elismerik ugyan, hogy Waldstätten a hadseregnek egyik legtanultabb főtisztje, de úgy találják, hogy erősen öregedik és igen rászolgált, hogy agg napjait nyugalomban töltsse.“ Erre a költött híre most a következőket írják Temesvárról: „Talán mondanunk sem kell, hogy ez a hír elejétől végig koholmány; A temesvári mérvadó katonai körökben semmit sem tudnak azokról a mesékről, melyeket hadtestparancsnokunk az Európaszerte elsmert kiűnő taktikus személyével hoznak kapcsolatba. Éppen a borossebesi hadgyakorlaton tűnt ki, hogy Waldstätten báró minő kiváló mértékben bírja a legfőbb hadur kezét és bizalmát. A király fölmentette őt a hadgyakorlat vezetésétől, mert az ő kipróbált tehetőségét már ismerje és a hadgyakorlat a két hadosztályparancsnok, Wunnick altábornagy és Catinelli tábornok mérközéséből állott. A hadgyakorlat alatt a király többször megtisztelő kitüntetésben részesítette Waldstätten bárót, a kit az a fényes kitüntetés is ért, hogy a községi nagy hadgyakorlatokra meghívták egyik harcbíróknak. Waldstätten báró különben is még java korában, tetterős férfit, a ki vas kézzel, szívós energiával vezeti a hadtestét s a ki ez idő szerint egyike a hadsereg legkitűnőbb tábornokainak.“

— **Lelkész választás.** A bihari ev. ref. egyházmegye közgyűlésén az ugy vallási mint nemzetiségi tekintetben fontos körözs-nagy révi misszió lelkesítő állomás töltött be az egyházmegye és a gyülekezet kiküldött választó bizottsága által. A fontos misszió állomásra általános szavazat többséggel az eddigi ideiglenes, misszió lelkesítő Karcson Imre, a debreczeni theologia egykori jeles képzettségű növendéke választotta meg.

— **Magyarok Magyarán.** Debreczennek egyik elsőrendű zenekara a híres Magyar testvérek bandája ma és holnap a biharmegyei gazdasági egylet löversenye alkalmával Magyarán játszik.

— **Főispáni ebéd.** Gróf Dégenfeld József főispán hétfőn d. u. 2 órakor a megyei közgyűlés után ebédet ad a Bika szállodában. Az ebédre a vármegye és város előkelőségei vannak meghíva.

— **A debreczeni egyetem** céljaira a gávai ev. ref. egyház 200 forintot adományozott. Rácz Miklós és Sarkadi N. István kunhegyesi ev. ref. lelkészek a debreczeni egyetemre, egyházuk 500 forintos alapítványán kívül, magukat öt éven át 10—10 forint fizetésére kötelezték.

— **Az aradi tisztí vizsgákról.** Aradon Kalliwoda vezérőrnagy felügyelete alatt lefolytak a tisztí vizsgák. A 33. 37. 39. gyalogezredbeli önkéntesek együtt vizsgáztak s néhány nap alatt, amíg az iskolai, vizsgai feleletekből és a conduit listákból a bizottság megállapítja a calculust vagy a két esztendő magtudják az eredményt.

— **Rendkívüli tanács ülés.** A városházán ma 11 órakor gróf Dégenfeld József főispán elnöklése alatt biza mas jellegű tanács ülés volt. Ugyanekkor Tamás János m. vásárhelyi állatorvos kérelmét is tárgyalták az állati hulladék tő kemence átvétele iránt.

— **Esküvő.** Fényes esküvő színhelye volt ma d. e. a ref. nagytemplom. Török Imre, a t. roffi ref. gyülekezet fiatal lelkesze esküdtött ott örök hűséget Szathmáry Ilona kisasszonynak, Szathmári Mihály István gözmalni tisztviselő leányának. Násznapok voltak gróf Waldeck t. roffi nagybirtokos és id. Fráter Imre, nyoszolyó asszonyok: Veresné Szathmáry Teréz és Szabó Kálmánné. Az esküvőn előkelő, díszes násznép volt jelen. Az ifju pár a déli vonattal T. Roffra utazott.

— **A helyi vasuton** megtörténik néhány nap óta, hogy minden előleges hirdetés nélkül egyik másik vonat elmarad és a közönség, támaszkodva a még érvényben levő menetrendre, sokszor 25—30 perczig hiába várja az utczán az elmaradt vonatot. Egy hozzánk e tárgyban beküldött felszólítás szerint, ha egy vagy két gép elomlása folytán a forgalomra csak egy két vagy három mozdony áll rendelkezésre, akkor szükséges lenne, hogy csupán két vonat indítassék utnak és kellőleg kihirdessék, hogy a vonatok félóránként közlekednek, vagy pedig előre kellene megállapítani és kihirdetni, hogy melyik vonat marad el. Azt hisszük hogy a helyi vasut igazgatósága elegendő teendő a felszólító bérlet ur jogos kívánságának. — A magunk részéről még hozzáteszük, hogy a „kis vasut“ forgalmának semmi esetre sem válne kárára, ha a vonatokon alkalmazott ellenőr valamivel előzékenyebb, hogy ugy mondjuk európai modort sajátítana el a közönséggel való érintkezésében.

— **Hivatalos jelentés takonykóros esetekről** Némely budapesti lapban megjelent hamis híresztelés folytán, hogy a Hortobágyon ötven takonykóros lovat kiirtottak, a földművelésügyi miniszter szept. 18-diki kelettel felhívta Faddlalt el Hadad őrnagyot, a mentelep parancsnokát, hogy ez eletekről mielőbb jelentést tegyen. A kívánt jelentés a városi tanács útján sürgősen meg a miniszterhez, megezőlván ama közölt híreket. — A Hortobágyon jul. 19-től aug. 26-ig 7 takonykóros ménirtatt ki: aug. 26-ika óta a városban egyetlen egy ilyen ragályos betegség s m fordult elő; a város mnesében pedig egyáltalán nem észlelték a takonykórt. A mentelep parancsnoka az elrendelt érélyes óvintézkedésekről is értesítette a minisztert.

— **A Gönczy-egyesület tagjaihoz** Bodnár János nádudvari nyugalmazott tanító, Gönczy-egyesületi tag, érdemkeresztlettel dekorálta a Hajdúvármegye f. hó 25-én délelőtt 9 órakor kezdődő közgyűlésén megyébe. Midőn erről az egyesület t. tagjait tisztelettel értesitem, egyszerű smind kérem, hogy e dekorálás alkalmára, a nevezett gyűlésen minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek. Debreczen 1893. szept. 23. Kovács Lajos egyesületi elnök

— **Honvédhuszárok itthon.** A debreczeni 2. hová huszárezred ma d. e. érkezett hová állomáshelyére az ősi hadgyakorlatokról Görgey ezredes vezetése alatt. Ma reggel 1/2 7 órakor indultak Pocsajról s a hosszú utat többnyire trappban 3/4 10 órára tették meg. — A város

*) Abbé Richárd 1862-ben járt Debreczenben s a hol ő kijelölte, mindenütt jó ivó vizű kutat találtak. R. v.

alatt a tanács részéről Simonffy Gyula nyugalmazott alezredes és tb. tanácsnok, főszállás biztos és Vecsey Imre jegyző üdvözölték a derék huszárokat. A város alatt várták a honvéd gyalog-ági és közös hadseregbeli tisztek is Reviczky tábornokkal és Suvich ezredessel élükön a visszatérő bajtársakat.

Múzeum. Komlóssy Miklós Amerikában időző hazánkfa, a chicagói kiállításon is megemlékezvén főiskolánkról, egy indián sarut, fejcsokort küldött a Régi-ségi és Népismei múzeum számára, a mely szarvasbőrrel készült s gyönggyel van kivarva úgy, hogy cipőnek is beillenek. A Sioux indiánok viselik. - Pakasy Béla gymn. tanuló pedig egy igen szép s nagy Fülös Baglyot (Bubo maximus) küldött Fekete-Tóthról Fogadják mindketten szíves köszönetemet Kovács János főiskolai tanár.

Időszaki forrás B-Ufaluban. Dr. Blancz Manó b-ujfalui ügyvéd észrevette, hogy udvarán egy helyen a föld naponként több ízben megnedvesedik. Ennek okát kutatni akarta és vékony furóval egy lyukat fúrt, a honnan langyos meleg víz folyt ki és ez a tünet naponta 3-4-szer ismétlődik. A felfogott víz különféle sókat tartalmaz és tejtíve van gáokkal. Az érdekes forrást, mint hírlék a dr. Blancz nagyobbra óhajtja ahhoz értő szakemberekkel furatni és azután, ha gyógyhatása lesz, ingyen átadni a közforgalomnak.

Kovács Gyula vasúletében gyakornokul főlvétetik egy 14 éves korban levő ifju, helybeli szüléktől.

Időjelzés.

(A debreczeni állami időjelző állomás jelentése.)
— 1893. Szeptember hó 23 reggeli 7 órakor. —
Hőmérséklet 13.8 C. fok. Légnomás 61.5 millim.
Szél iránya dél nyugati (gyenge). Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig 0. millim. Ugy nezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 22 fok. Legalacsonyabb hőm. 13 fok.

Törvénytörési csarnok.

* Uj táblai elnök. A pécsi kir. ítélő tábla elnökévé Balogh Károly budapesti kir. táblai bíró nevezetett ki.

A nógrádi határozat.

Budapest, szeptember 23.

Palócz népünk ott a Mátra lejtőin nagyon tipikus és kedélyes népecske, melyet Mikszáth Kálmán kedves iratai ismertettek és kedveltettek meg a művelt világgal. De a mit a minap cselekedtek, az sem nem fífikus, sem nem kedélyes.

Egy gonosz, mindenestre idegen szellem szállt beléjük, hogy Nógrád megye közgyűlésén, hol többségben vannak, egyszerre keresztülvittek azt a határozatot, mely szerint oly tartalmú petíció intéztessék az országgyűléshez, hogy a tót és román sajtó ellen kivételes állapot rendelkezessék el, hozzák be az előleges cenzurát. Az illető indítvány ellen hiában emelte föl szavát a szabadelvű politikának az egész országban tisztelt veteránja, Szontágh Pál főrendiházi tag, hiában bizonyították Pulszky és Sréter kipróbált szabadelvű képviselők az indítvány megengedhetetlen voltát főleg oly törvényhatóság részéről, a mely mindig a szabadság és egyenlőség mellett küzdött: a közgyűlés többsége megszavazta a határozati javaslatot s elrendelte egyuttal annak az ország összes törvényhatóságaival leendő közlését. No már, meg kell hogy mondjuk, ez rátpóti cselekedet volt, még pedig legnevetesebb kaliberűek közül való.

Gyakorlati eredményt nem fognak vele elérni, nem még akadémikusát sem. legfeljebb vidámságot keltenek vele, mert az országgyűlés

tulnyomó többsége, meg a körlevéllel felhívott törvényhatóságoké is bizonynyal jót fog rajtuk nevetni.

De, egy igen komoly oldala is van a dolognak. Igen aggasztó tünet az, ha a törvényhatóságok, melyeket csak az imént mondott a közvélemény tényezőinek és a nép hivatott oktatóinak a király, a szabadság, egyenlőség és testvériség elvét, a melynek Magyarország virágzását és a művelt világ rokonszenvét köszönheti, oly könnyedén veszik, oly gyorsan kéznél vannak a represszáliák indítványozásával, melyeket különben csak a reakció szeret használni. Az alkotmány fölfüggesztés, a kivételes állapot ördögének ne mutassuk a kisujjunkt, mert nagyon hamar az övé lesz az egész kezünk. Ha az alkotmányos szabadságot részben és egyesek ellen megszüntetik, akkor hamar veszendőbe megy minden irányban s mindenkire nézve.

És minő szegénységi bizonyítványt állítanak ki magáról a magyar államhatalom, a magyar állameszme oly rendszabálytal, melyet Nógrád vármegye közgyűlése javasol! Hogyan, a törvény nem lenne elég erős a féktelen nemzetiségi izgatással rendes uton elbánni?

Ugyan tekintsen önnön magára Nógrád vármegye! Nincsenek derék tótjai? Igen, maguk a palóczok ezek a mintaszerű, sőt a mint látjuk tulbuzgó hazafias polgárok nem maguk is nagy részben tót származásuak és szabadság, egyenlőség és testvériség által lett-ek beojtva mint nemes szem a magyar törzshe?

Nem, és ezerszer nem: Magyarország nem fogja megtorlásokkal és kivételes rendeletekkel propagálni állameszméjét, hanem továbbra is természetes vonzerővel fog hatni az idegen elemekre, testvéries bánásmód által csatolja őket magához. Ha valaki megsérti a törvényt, meg lesz büntetve; de a bűnös miatt nem függesztjük fel a szabadságot, nem mérgezzük meg a léghőrt a magyar nemzetnek, a melyben egyedül képes lélegzeni, élni és virulni.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

ELSŐ KÖTET.

XIV.

(Folytatás.)

33.

Mit mond végre is, miért nem? Mériolle együgyű, de szép fiú. Nem kellemetlen vágy illetlen azt kérdezni öntől, mily módon óhajt a Donisné és Mériolle illető körülmények nyomába jönni? Szobáik ajtajai előtt akarja az éjszakát tölteni?

— Bizonyára nem. De tegnap észrevettem egy szobaleányt ki előttem kitanult jó madárnak látszik lenni. Talán nem lesz lehetetlen fecségésre birni. Legalább meg kell próbálni. Az, kinek bizonyossága lesz arról, hogy Donisné Mériolle szeretője, hatalommal fog birni felelte.

— Semmi lehetetlen sincsen ebben, mert a szerelem leggyakrabban inkább a könnyed érintkezhetés ügye mintsem személyes ügy; azon embernek kívül naponként kégyelmesen és vesztély nélkül érintkezik, könnyebben megadja magát a nő mint annak akit szeret. Ha ezen esetleg fogott ember nem is felel meg ábrándjainak, legalább biztosítja a gyanutlanságot s hány asszony-ak eszménye ezen gyanutlanságot!

— Donisné lényegesen ezen fajhoz látszik tartozni.

— Én is úgy vagyok meggyőződve mint ön, s ez az a miért az ön gyanuja támogatást lel bennem. Midőn valamely szenteskedő asszonyra akadok, vagy olyaura ki elveket s szigort fitogtat, első gondolatom utánna látni, vajjon nincs valami tisztességes agg legény szere-

tője, ki házibarátként szerepel e házban, vagy valamely jelentéktelen fiatal ember vagy urának segédje. Tartuffe, ki nem volt számár, tudta hogy mit ajábl, igérvén botrány nélküli szemlést, és fél-lem nélküli gyönyört.

XV.

Verdonból, Chszrean Pignonba visszatérés alatt, az ebéd, az est lefolyta alatt, Sainte Austreberthenek legfőbb gondja volt, Donisné és Mariollera figyelni.

De bármennyire figyelt, bármily nagy türelemmel vizsgálódott, bármennyire igyekezett finomul ravasz lenni, semmi olyast nem látott, ami megerősítette volna a Graveri félsziget buczkán benne fogamzott gyanut.

Mindamelett, egy pillanatig már azt hitte, hogy megmarkolta azon bizonyosságot melyet keresett, de az ismét kisiklott mielőtt kezét reá tehetné volna. Ebéd után volt. Elhagyták az ebédlőt, s az est szép és meleg levén, a helyett hogy a salonba mentek volna, egy teraçon foglaltak helyet, mely a kastély homlokzatán uralgva, kilátást nyújtva a Girondera. A nap már néhány percz előtt elnyugodott, s ámbár a kertben még világos volt, a kelet felőli teraçon, már alig kapott napvilágot; s míg annak nyílásai az égen visszamaradt pirt bocsátják által, addig annak legnagyobb része már setétségben volt. A kávé ezen nyílások egyikében alkalmazott csillár alatt szolgáltattott fel. Mériolle a helyett hogy a csillár alatti székek egyikét foglalta volna el, a homályban levő karszékek egyikébe ereszkedett. Ezután Donisné a kávé kezde osztani vendégeinek; e végén a csészét tálczára helyezve annak vité, kinek azt szánta. Így menés és jövés közt Mériolle megett haladt el és Sainte Austreberthe, ki nem szünt meg őt szemével kísérni, mintha látta volna őt a mint Mériolle megsókolta; előtte elmenve nyakát csókolá meg a hajnak alján. De ez oly gyorsan történt, oly természetesen olyan ügyességgel, annyi könnyedség és vakmerőséggel, hogy ámbár bizonyos volt abban, hogy látta, Sainte Austreberthe mégis azt kérdezé önmagától, hogy vajjon nem álmódott-e? Mériolle ur meg nem mozdult, és Donisné folytatá háziasszonyi teendőit teljes nyugalommal, Midőn a világított körbe visszatért, a legcsekélyebb felindultság vagy zavar nyoma sem látszott arczán, mely hideg és nyugodt volt mint rendszeren.

Végre is ezen lopva adott csók, ha adva is lett volna, ez volt az egyedüli bizonyíték egy Donisné és Mériolle között létező viszonyról, a melyet Sainte Austreberthe csak gyanított de arról bizonyos tudomása nem volt; mert a külszint illetőleg, azt kelle hinni, hogy e házban a nyugalom, a legteljesebb egyetértés, következőképen a boldogság uralkodott korlátlanul.

Megszokva a párisi házi életet, legalább azokat melyekben a világ és divat követelményei bírnak tulnyul yal, Sainte Austreberthe meg volt lepette azon összetartás által mely ezen polgári család tagjait egybefűzde, amelynek Donison volt egyet és tisztelt feje. Kettő közül melyik, a nő vagy a leány tanusított több igyekezetet abban, hogy tetszésére legyen? Nehéz lett volna megmondani. Ha valamit kívánt, mindkettő egyidejűleg igyekezett azt teljesíteni; ha szólt mindkettő reá függesztett szemmel hallgatá. Mindam-lett volt e reménykedésnek oly árnyalata melyet a mélyebben figyelőnek észre kellett vennie; ha Donisné volt az előre választ adott valamely szóra vagy jelre. Mártha nem sietett az ő gondoskodását előtérbe tolni, míg ha Mártha korábban találta el atyjának valamely kívánságát, Donisné azonnal igyekezett őt megelőzni. Oly valami sajtáságos volt ebben mely az észlelőnek bő magyarázatot adott a két nő jelleme és helyzetéről. A mi Donis urat illeti, ő közöttök a világ legboldogabb embere látszott lenni; pillantásait büszke kegyelettel jártatva rajtok, világosan mondva mindenkinek: Ime, nőm, leányom, lássátok mennyire szeretve vagyok. És őszintén szólva, én azt megérdemlem, nem vagyok jó atya, jó férj, nem vagyok é Bordeaux legtiszteltőbb kereskedője? Ők szeretnek s én imádom őket; mi oly szerencsések vagyunk a mennyire az e földön lehetséges. Semmi kívánni valónk nincsen, senki bántalmazásától nem félhetünk. Vagyonom, boraim, birnevem, nőm, leá-

nyom minden a mi a környéken tökéletes, és önk tudják, hogy mindez az én művem, azt mind az én fáradozásaimnak köszönhetem.

Sainte Austreberthe sietett önmagának határozott bepillantást szerezni az ügyekbe, mert ezen ellenmondások a látni engedett és általa észre venni vélt dolgok között, őt zavarba hozták. Azonnal a mint szobájába ért s mindenki széteszolt, csemetett. Egy inas lépett be.

— Egy szoba leányra volna szükségem, mondá. Bordeauxból csak azon ruhákban jöttünk el, melyeket magunkon hoztunk, s egy szakadást óhajtanék bevarratni; magam szeretném a szobaleánynak megmagyarázni azt, a mit kívánok.

— A hogyan parancsolja, vicomte ur.

— És az inas, ezen magyarázatot egészen természetesnek találta, sietett felkeresni a szobaleányt, ki azonnal el is jött. Sainte Austreberthe nem csalódott midőn őt kitanult ravasz- nak állítá. Megjelent, köténybe dugott kezecskékkel, hátrahajtott főkötő szárnyakkal, a levegőbe nyújtott orral, élénk szemekkel s mosolygó ajkakkal.

Sainte Austreberthe ismétli kívánságát.

— Megyek szérnárt és tüért s azonnal visszatérek.

— Kérem ne feledkezzék meg rólam.

— Ne féljen attól Vicomte urról nem szokás megfélemlézni, mert ismeretes, hogy vicomte ur sem feledkezik meg azokról, kiknek szerencséje van, neki valami szolgálatot tehetni.

— S honnan tudja ezt, mondja csak, kérem.

— Legalább husszor nyitottam ajtót, vicomte ur előtt, Suipe bárónőnél; ha vicomte ur nem is ismer, én őt jól ismerem.

— Menjen! az lehetetlen Ha az embernek szerencséje volt, ily csinos arczocskába pi lantani, mint az öné, azt el nem felejtí . . . kissasszony?

— Clára.

— Tehát, Clára kissasszony, én nem látam önt sohasem, mert ön igen szép arra, hogy egy jó izlésű ember önre ne emlékeznék; s én vagyok olyan jó izlésű mint a milyen kedves ön?

— Néha.

— Gyakran, nemde? Jól van, ha csak egyszer is megnéztem volna az ön friss arczát, ugy azt megis csókoltam volna, s kénytelen vagyok azt feltenni, hogy ennek emléke mind kettőnkben élne.

— Bennem mindenesetre; de azért nem kevésbbé igaz az, hogy Vicomte urat gyakran láttam a bárónőnél.

— És mi lett belőle, ezen kedves bárónőből? Hat hónapja, hogy eltűnt

— S a czérna és tú? szolt Clára hamisan mosolyogva.

— Menjen azért s térjen hamar vissza; a bárónőről fogunk beszélni. Nemde, hamar visszatérend? kedves gyermekem.

— Azonnal.

— Azonban ezen „azonnal“ daczára Clára kissasszony egy óra mulva tért vissza. Sainte Austreberthe már azt hitte, hogy nem fogja őt viszontlátani, midőn a szobába becsuszott. Oly csekély zörejt okozott az ajtó kinyitása és bezárásával, hogy nem hallotta midőn bejött; és esetleg megfordulva látta meg a mint az ajtó vizsgázzal behajtó.

— Ez már bátorító elővigyázat, mondá.

— Ha megtudnák hogy vicomte ur szobájába jöttem, az mindenféle beszédre nyujtana alkalmat, minthogy férjhez menendő vagyok?

(Folyt köv.)

Apró-cseprő.

* A mi megmarad.

Y. Igen rut, de igen gazdag nőt vesz feleségül. Mutatja barátjának:

— A mint látod már választottam: a szépséget nem tekintettem, mert az mulandó.

— De a rutság, az megmarad, szolt a barát.

* Regény és próza.

Nő (énekelt a zongora mellett): Ha már-dár volnék...

Férj: Akkor talán kiröpülnél az ablakon a helyett, hogy hamisan énekelnél és klímperoznál.

*

... költő egy se lesz.

Törpebb azért, mert más költő dícsért meg,

És a panasz, mely a jelenkort szidja,

Jövendők tapsát még nem biztosítja.

Byron — Ábrányi E.

*

Mindenkor meglep az a könnyűség, a melyet a szegény tanusit nyomorának feledésében. Szokva van a jelennek élni, azért ragadja meg az élvezet alkalmát, mihelyt kínálkozik. A dus, kit a szokás eltompított, nehezebben nyerhető meg. Időre van szüksége, nagy kényelme között, hogy beleegyezzék — boldogságába.

E. Souvestre.

Légy becsületes! Kereskedőnek, a ki szerencsével akar működni, először is a becsületeség hírébe kell jönnie. Jó modorra is van szüksége. Az előbbinek hiányában egy lélek sem vetődik a boltjába; a másik esetben senki sem lép be hozzá — másodizben is.

Chesterfield.

*

* Cid kardjai. A madridi tüzérségi muzeumban két kardot őriznek, melyeket Cid, a spanyol nemzeti hős viselt. Az egyik „Tizona“ kétélű, 4 láb hosszú s markolatánál 3 uj széles. Pengéjének egyik oldalán épen a markolatánál a szavak olvashatók: „Ave Maria gratia plena Dominus“; a másik oldalon spanyol nyelven felirat áll: „Én vagyok a „Tizona“, mely 1040-ben készült.“ A „Coloda“ nevű másik kard alakra és nagyságra a „Tizona“-hoz teljesen hasonlós. A markolat keresztet képez, melynek egyik oldalán „Si! No!“ a másikán pedig: „No! No!“ szavak vésvék be.

* Tilos a köpés. Ismeretes dolog, hogy ragályos betegségekben szenvedőknel a szájon keresztül kiürített váladék tele van a betegséget létrehozó csírákkal. Az ilyen váladék azután megszáradva szétpoilk és a levegővel kerül a légző szervekbe. A párisi közegészségügyi tanács, hogy a fertőző bajok ilyenén terjedésnek útját szegje, elhatározta, hogy megkéri az összes közlekedési vállalatok főnökeit, bankokat, iskolákat, stb. miszerint apró táblákon figyelmeztessék a közönséget az ezen rossz szokásból származható veszedelemre. Valóban nálunk is eltérne ilyen rendszabály.

Debreczeni ingatlanok forgalma. a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál f év szeptember 16—23-ig. 1. Török Sándor veszi, özv. Török Jánosné gyám domb utca 117 sz. háza fele részét 600 frtért. 2. Kis János és társai veszik, Oláh Mihályné Horváth Juliánna varga kerti szőlője egyrésztét 300 frtért. 3. Boczán Elemér és neje Tamek Ilona veszik, Bulszter Ágoston és neje Aigner Ilona kórház sor 1866 sz. házat 6500 frtért. 4. Rössler Richard veszi özv. Horváth Ferenczné Czeglédi Luiz nagy uj utca 1614 sz. házat 13500 forintért. — 5. Koszorus Lajos veszi, özv. Papp Sándorné Tarczai Zsuzsanna csiga kerti szőlőjét 1200 frtért. — 6. Kis Ferenc és neje Tarjáni Juliánna veszik, özv. Csanak Józsefné Németi Zsuzsanna majorsági földét 257 frtért. 7. Tarjáni Mihály veszi, özv. Csanak Józsefné Németi Zsuzsanna majorsági földet egyrésztét 257 frtért. 8. Kardos János és neje Nagy Karolin veszik, Sallai Mihály ondódi földét 450 frtért. 9. Debreczen város veszi, Tóh Sándor és neje Föch Eszter fancieskai kaszáló-ját 680 frt 64 krért. 10. Nagy József és neje Király Juliánna veszik, Möricz András majorsági földet egyrésztét 250 frtért. 11. Erdei János és neje Kis Juliánna veszik, Möricz András majorsági földet egyrésztét 200 frtért. 12. Kis János és neje Erdélyi Juliánna veszik, Möricz András majorsági földet egyrésztét 200 frtért. 13. Kéki

Lajos és neje Király Sára veszik, Möricz András majorsági földet egyrésztét 200 frtért. 14. Balogh Miklós veszi, Balogh Ferencz és neje Lőrinczi Sára bundi utca 1208 sz. háza 1/10 részét 150 frtért. 15. Vadon Sándor veszi Kerecsi Istvánné Szegedi Zsuzsanna majorsági földét 4000 frtért. 16. Kis Sándor és neje Kapusi Sára veszik, özv. Erdei Györgyné Kis Zsuzsanna homokkerti szőlője egyrésztét 300 frtért.

Közgazdaság.

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Társai gabona-bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósítása a „Debreczeni Ellenor“ részére.

Budapest, szeptember 22.

Napi jelentés.

Gabona üzlet.

A mai készbuzaüzlet kissé kellemesebb képet nyújtott, amennyiben malmaink jobb vételkedvet mutattak, és a privátspekuláció is résztvett a vásárban. A forgalmazott 20,000 mm. teljes napi áron volt értékesíthető.

Eldások:

Tiszavidéki 100—82 mm. 7.95 frt. 400—81 mm. 7.75 frt. 200—80 mm. 7.60 frt. 100—80 mm. 7.62 1/2 frt. 200—80 mm. 7.65 frt. 900—80 mm. 7.70 frt. 100—79 mm. 7.55 frt. 100—78 mm. 7.45 frt. 100—78 mm. 7.40 frt.

3 havi időre.

Zab 600 mm. 6.55—6.9 frt.

Egyéb czikkek is szilárdak.

Határidő üzlet. Külföld változatlanul jegyzett ma buzában, a mi piacunk azonban inkább szilárd volt, miután a készbuza-piaczon is javult a vételkedv. — Áremelkedést alig 1—2 krt ártunk, és az árhullámzás is alig volt 4—5 krnál magasabb. — Az egész figyelem a két takarmányczikk, zab és tengeri felé fordult, mely előbbi a kontremine nem tudván — áruhiányában — szállítani, a hausse-párt magasra felvert, utóbbi pedig a tengeri vetemény visszamaradottsága folytán szilárd.

Zárlat 1 óra:

B u z a	szept.—okt.	7.39—7.41
	márcz.—ápril.-ra 1894.	7.82—7.84
R o z s	ősze	6.02—6.04
	tavasza 1894	6.52—6.54
Tengeri	szept.—oktre	5.2—5.04
	máj.—junra 1894.	5.23—5.24
Z a b	szept.—okt.	6.86—6.88
	márcz.—áprilra 1894	6.84—6.86
Repeze	aug.—szept.	15.60—15.65

Zárlat 4 óra:

B u z a	szept. - okt.	7.40—7.41
	márcz.—ápril.-ra 1894.	7.80—7.82
R o z s	ősze	6.02—6.04
	tavasza 1894	6.52—6.54
Tengeri	aug.—szeptere	5.02—5.04
	máj.—junra 1894.	5.21—5.23
Z a b	szept.—okt.	6.85—6.87
	márcz.—áprilra 1894	6.86—6.88
Repeze	aug.—szept.	15.65

Felmondattott: 4000 mm. buza, 2000 mm. rozs, 2500 mm. repeze.

Külföld: Amerika buza változatlan, tengeri 1/4—5/8 magasabb, London, Liverpool változatlan, Páris tartott, Berlin mai kezdet változatlan.

Értéktőzsde. Szilárd élénk forgalom mellett. Zárlat 4 óra: Osztr. hitel 337.—, Magy. hitel 414.—, Rimamurányi 221.—, Osztr. államv. 304 25 Déli vasut 104.50.

Időjárás: derült, meleg.

Érték tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1893. szept. 22-én.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	116.10	116.40
„ vasuti beruházási kötvény 4 1/2%	—	—	126.—	127.—
„ koronajárdék 4%	—	—	94.—	94.50
„ regále váltásági kötvény 4 1/2%	—	—	100.—	101.—
Osztrák aranyjárdék 4%	—	—	119.50	120.—
Egységes állam kötvény 4 1/2%	—	—	97.—	97.75
Tisza-szegedi 4%-os nyeresémeny-sorsjegy	—	—	142.50	143.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	—	414.50	415.—
Osztrák hitelrészvény	—	—	338.40	338.60
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	—	—	114.50	115.—

Magyar jel
Osztrák fö
Magyar vö
Osztrák
Olasz
Bazilika s
Jó-ziv

Cs. és kir.
20 frankos
20 márkas
Sovereigns

Budapest

S.
I. Mag
kint 40
Öreg k
súlyban
kint 32
krig.
kilogram
könnyű
46—48
(páronk
krig. —
súlyban
220 kg

4.

4.

(A
köztük

U

helyes
M. (B
E l l
Ditf
N. N.
Kis s
Sza b
család
F ü r
J ó n
bing
e z e r
Han
N ag
Ödön
Audor
z s a
v á c
b e r
t a l
K o v
V e s
D a r
Ilona,
ros i
H a d
Tóth
Imre,
G l ü
Sarol
Er d
Jul'is

*)
ösmere

boldog
Ugye
teljes

Móricz And.
frtért. 14.
cz és neje
háza 1/10
veszi Ke-
majorsági
és neje Ka-
né Kis Zsu-
300 frtért.

Sorsjegyek:			
Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	127.50	128.50	
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	115.—	116.—	
Magyar vöröskereszt sorsjegy	12.25	12.75	
Osztrák " " "	19.—	19.50	
Olasz " " "	13.50	14.—	
Bazilika sorsjegy	8.75	9.25	
Jó-sziv " " "	3.—	3.30	
Pénzszemek:			
Cs. és kir. arany	5.90	6.03	
20 frankos arany (Napoleon I.)	9.97	10.01	
20 márkás arany	12.35	12.40	
Sovereigns	12.60	12.67	

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok

Szeptember hó 20. Hízott sertés árak:
I Magyar első rendű: Öreg nehéz (páron-
kint 400 kilogramm felüli súlyban) —. krig-
kint 320 kilogramm felüli súlyban) 43—43.5
Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm
súlyban —. krig. Fiatal nehéz (páron-
kint 320 kilogramm felüli súlyban) 43—43.5
krig. Fiatal közép (páronkint 251—320
kilogramm súlyban 43.5—45 krig. — Fiatal
könnyű (páronkint 250 kgm. terjedő súlyban)
46—48 krig. II. Magyar szedett: Nehéz
(páronkint 280 kg. felüli súlyban) 42—43.
krig. — Közép (páronkint 220—280 kgr.
súlyban) 43—45 krig. Könnyű (páronkint
220 kgr. terjedő súlyban) 46—47 krig.

Számrejtvény.*

- Közli: Tunca Bona. —
- 1, 2, 3. Folytonosság hiány.
- 4, 6, 5, 2, 1. De csak Árkokat ám!
- 5, 4, 6. Ló s számár szokása.
- 2, 5. Keresd Angliába!
- 3, 2, 1. A vadászok értik.
- 4, 1, 5, 2, 3. Ritka férfi név itt.
- 4, 5. Születni kell erre.
- 3, 5, 4, 6. Német bölcsész neve.
- 3, 2, 5. Ez meg dohány-fajta.
- 1, 2, 5. Dráma borzadsz rajta.
- 1—5. A kiről itt van szó,
Hellen törvényhozó.

(Megfejtők neveit **jövő szombaton** közöljük,
köztük érdekes olvasmányt sorsolunk ki.)

Utolsó talányunk megfejtését („Hajdu“) helyesen beküldötték: Cserépy Ödön, B. M. (Budapest.) Párdányi Imre, T. Ellinger Ilona, (M.-Sziget) báró Dittfurtné (Högyész), Feketé, N. N., Fehér Ottó, Bánya Dézso, Kiss Szerén (nyertes), Arvai Géza, Szabó Terézia, Pongor Istvánné és családja, Zádor Rózsika és Janka, Fürst Ilonka, Juhász Jolánka, Jóna Kálmán, Bredt János (Tübingen), Heykál Berta, Debreczeni István, M. Szirmai Juszina, Hanke Adámné (Buzinka), Péter Olga, Nagy József (Nagy-Károly), Tolnai Ödön és Ákos, Durián Bella, Polonyi Andor, Kun Adorján, Árkai Ottó, Dózsa Oszkár, Radon Gizella, Kovács Ilonka, Sipos Zsuzsika, Huber Jolánka, Váradi Terike, Artalovics Ilona, ifj. Heykál Ede, Kovács Margit, Vértessy Dezső, Veszszósi Anna, Horovitz Róza, Darvasi Eszti és Sándor, Dóczy Ilona, Zivuska Ferencz (Bécs) Kapros Erzsike (Bécs), ifj. Pálffy Gábor, Hadházi Endre, Kovács Sándor, Tóth Emil, Juhász Imre, Zombor Imre, Kemény Irén, Zalai Béla, Glöck Leopoldné, Fülöp Luiza, Löw Sarolta, Huber Szeréna, Kun Paula, Erdőhegyi Elemér, Kun Ferencz, Kun Juliska.

* Ezuttal **nehézebben** me fejtendő, nyelvi s egyéb ismeretekkel járó feladatot nyújtunk olvasóinknak. Rv.

Szerkesztői posta.

Bellácskának. Oh! Bellácska, Bellácska. beh boldog kis leány lehet, mikor így írhatja a nevét alá! Ugy-e bár nem is szólítják „Bellá“-nak, csak a szeretetteljes kényeztető kicsinyítés nyelvén? És kegyed mégis azt

kérdi tőlünk, hogy mit tegyen, ha a Mama nem szereti, hogy Ilonkával sétáljon a corsou! Mi nem ismerjük azt az Ilonkát, de azt hi-szük, hogy ha már a mama nem sz reti mellette tudni Bellácskáját, akkor az az Ilonka bizonyára kaczerkodik a táncziskolai lovagjaival, szereti a rikitó színű ruhákat, kalapokat és napernyőket, megszólja a sétálókat és oly feltűnően nevetgél, hogy a sétálók viszont őt szólják meg. Valószínű, hogy égetett mandula cukrot is hord a ridicule-jében, pedig ezt már I b s e n „Nórá“-jának is eltiltotta a férje! Ilyen lesz az az Ilonka, a kiről még azt is föltételezem, hogy szerelmes leveleket fogad el és azokat — felolvasgatja Bellácska előtt! — De mit is tegyen hát Bellácska, ha a mama nem örömet eresztí sétálai a corsora? Hát akkor ne menjen a corsora Ilonkával és várja be, míg a mamával, vagy más valakivel teheti, a kinek jobb hire van Ilonkánál. Bizony nem érdemes megszorítani a mamát egy rikitó szinebe öltözö barátón miatt, a ki cukros mandulával rontja el a gyomrunkat! Borzasztó még el is képzelni!

Laikus. Hogy kell verset írni? Arról nem adhatunk receptet. Szobor- és ágyu készítésről inkább. Végy egy darab követ, távolíts el róla minden fölösleges részt és kész a szobor. Ha pedig veszel egy hosszú likat és körül öntöd rézzel, vagy bronce-al, akkor ágyud van készen. Ismételjük — versíráshoz, szegedi szappanhoz már nehezebb receptet adni. E r e z z e n v a l a m i t é s t u d j a azt kifejezni; ez már valami. Lehet, hogy tud is verset írni, csak nem próbálta. Mint az egyszeri kisasszony, a ki nem tudta, tud-e zongorázni, mert még szintén nem próbálta, vagy a Moliére nyárszolgárai alakja, aki nem is képzelte volna, hogy ő is prózát beszél!

B. K. (Poroszló) Sorsjegyek után nem nézhetünk.
K. F. Ebben a lapban sem nyithatunk tért rém-rimeinek. Valóságos r i m r é m e k!

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t.
Felelős szerkesztő:
Komlóssy Dezső.

Nyilttér.

Bátorkodom mélyen tisztelt vendégeim tudomására hozni, hogy

ÜZLETEMET

átalakítottam,

ugy hogy a **legnagyobb** kivánalmaknak megfelelő.

ÉTTERMEMET

villanyvilágítással láttam el.

Szolid árak, kitűnő sörök, tisztán kezelt borok.

Számos látogtatást kér

WÉBER I.

A Debreczenben

Széchenyi utca 1805. sz. a. lévő

„Ambrus“ féle ház

folyó hó 25-én délután 5 órakor

a kir. törvényszék árverési termében nyilvános árverésen el fog adatni,

mely árveréshez a venni szándékozók

ezennel meghivatnak.

A feltételek a törvényszék telekkönyvi hatóságánál megtekinthetők.

VILMOS LAJOS

Étterme az „ANGOL KIRÁLYNŐ“ szállodában.

Tisztelettel bátorkodom a n. é. közönség nagyrabecsült figyelmét felhívni, hogy a

KOSSUTH-UTCZÁN LÉVŐ

„ANGOL KIRÁLYNŐ“

című szállodában

a mai kor igényeinek megfelelő

ÉTTERMET

építtettem és azt diszesen berendezve,

1893. Október 1-én megnyitom

és főttörékvésem oda irányul, hogy a legkényesebb igényeket is kielégithessem úgy **izletes ételleimmel**, valamint **válogatott valódi boraimmal.**

1893. Október 1-re ebéd és vacsora bérletre előjegyzéseket szivesen elfogadok.

4 személytől kezdve kívánatra társasbéd szolgáltatik fel.

Kisebb társaságok részére is alkalmi ebéd vagy vacsorára kívánatra külön szobában terítettik.

A n. é. közönség becses pártolását kérve maradtam kiváló tisztelettel

VILMOS LAJOS
vendéglős.

MED. UNIV.
Dr. Sichermann Adolf orvos
 testgyógyászati, massage és gyógy-gymnastikai rendelése
 Debreczen, Nagyuji-utca 1703
 A gyógykezelés tárgyai: A gerincoszlop elferdülési, a mellkas anizolkóros görbülés, a végtagok rendellenes fejlődései, törések és ficamok után visszamaradt táplálkozási zavarok. Gyomor- és bélbántalmak. Izmok és ízületek csúszos bántalmak. Izlombok és ízületi merevségek. Neuralgiák és a neurathenia különböző fajtái stb.
 Rendelés egész napon át.

CACAO. CHOCOLAT MAESTRANI
 legjobb és leghirebb svájci csokoládé.
 Jótállás tiszta cacao és cukorért.

Sarg egészségügyi hatóságilag megvizsgált
KALODONT (A fogak szépsége) elősmert nélkülözhetlen fogtisztítószer
 Óvakkodjunk a csomagosításban hasonló értékűtől. utánzatkól.
 Legjobb óvszer ragályok ellen.
 Elismerések a legmagasabb körökből minden egyes darab mellé tételnek.
 Kapható minden gyógyszerertárban, illatszertkereskedésben stb.
 ra 35 kr.

Van szeplője?
 Óhajta-e Ön gyöngéd, fehér, bársonypuha arciszint? akkor használja a **Bergmann liliumtej-szappant** (két bányász védjeggyel).
 Bergmann & Comp Drezdából á db 45 kr. kapható Dr. Rothschnack V. Emil gyógyszerertárban.

Biztos Jövedelem
 ajánlkozik tisztességes egyéneknek sorsjegyeknek részletfizetésre való elárutása által egy budapesti elsőrangú bankintézet számlájára. Ajánlatok az ügynökség átvétele végett „J. D. 12” czimén Danneberg J. hirdetési irodájába, Budapest, V., Deák Ferencz utca 14. sz. címzendők.

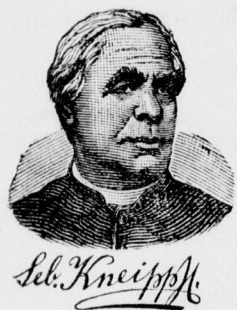
KWIZDA-féle kőszvényfolyadék.
 Év-k óta kipróbált fájdalomelapító házi szer kőszvény, csusz és idegbajok ellen.
 Kapható minden gyógyszerertárban.
 Tessék a védjegyre ügyelni a vételnél határozottan kifejezni:
 KWIZDA-féle kőszvényfolyadék.
 Arak: 1/2 pal, 1 frt, 0. é, 1/2 pal, 60 kr.

RÓZSA LAJOS női divat-termében
DEBRECZEN,
KISTEMPLOM-BAZAR.
A LEG szebb női felöltők
 szebb női kalapok
 szebb gyermek ruhák
 szebb gyermek köpeny
 szebb leány kalapok
 nagyobb választékban
 olcsóbb árakon
 kaphatók
RÓZSA LAJOS női divat-termében
KISTEMPLOM-BAZAR.

KLYTHIA A bőr ápolására.
 Az arcszín finomítására és szépítésére **ZSIRPOR**
 Legelegánsabb toilette-, bali- és salonpor.
 Chemikailag megvizsgálva és jónak találva.
 Dr POHL J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.
 Hölgyektől elősmertő nyilatkozatok.
 Wolter Sarolta cs. k. udvari burg-zínházi színésznő Bécsben.
 Beeth Lola cs. k. udvari opera énekesnő Bécsben.
 Schläger Antonia, cs. k. udvari opera énekesnő Bécsben.
 Palmay Ilka, színésznő a „Theater an der Wien” színházban.
 Odilon Heléna, színésznő a német népszínháznál Bécsben.
 Ernest van Dyck, cs. k. opera énekesnő Bécsben stb.
 Egy doboz ára 1 frt 20 kr.
 Kapható Debreczenben:
W I E N, B A U M M I K S A árúházában
 I. Wollzelle Nr. 3. és a legtöbb parfüm és gyógyszerkereskedésekben.

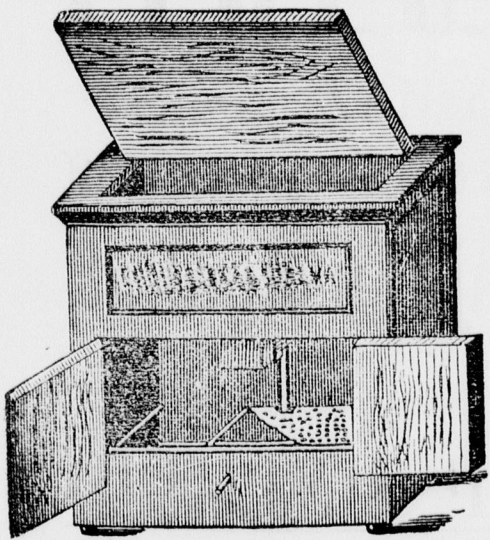
Ajánlunk saját gyártmányu géphajtó-szijakat és **continue-szijaoskákat** angol módszer szerint teljesen kicserezve és legjobban nyujtott, ragasztott és **varrott, szinbörökből.**
 S midőn legolcsóbb és legszilárdabb kiszolgálást biztosítunk, felkérjük a t. gyáros és iparüző urakat, szükséglet esetén megbízásukkal hozzánk fordulni.
Gmeiner és Scherg bőr- és hajtószij-gyár Brassóban.
 Iroda és raktár: Belváros, Kolostor utca 35. sz. a.

Schönberger Vilmos
Városház-épület
VEGYES ÁRUHÁZÁT
 tetemesen megerősítette
 és nagy vétel folytán
az összes árákat leszállította.

Nélkülözhetlen minden háztartásban
Kathreiner-féle
Kneipp maláta-kávé
bakkávé izzel.

Ez azon utólrhetetlen előnyt nyújtja, hogy az ártalmatlan- élvezeti vegyítetlen vagy pótlékkal vegyített bakkávéből elszokat i és a mellett egy jobb ízű, egészségesebb és táplálóbb kávét készíthetni - Utólrhetetlen mint pótlék bakkávéhoz.
 Nagyon ajánlatos asszonyoknak, gyermekek és betegeknek. Utánzatoktól óvakodjunk.
 Kapható: **Gerébi Fülöp, Félégyházi János**
Parti Ferenc és Tóth Sándornál. 1/2 kiló ára 25 kr.

Szabadalmazott
 étel és palaczkhűtő jég szekrényeket
 és szóda viz készülékeket,
 minden nagyságban,
Berndorf china ezüst és Alpaca
evőeszközöket
20 évi jótállás mellett
 ajánl
Kaszanyitzky Endre
 Debreczenben, Piacz-utca 1900.
 Arjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálók.

HARMATHY PÁL antiquárius

!!! Szülők, gyámok és tanulók figyelmébe !!!
 Azok, kik jutányos áron akarnak jókarban levő, használható **iskolai könyveket** szerezni be, ajánlom Debreczenben, Fűvészkert-utcán, az ev. ref. Collegium melléi **ódon** könyvkereskedésemet hol a ref. Collegiumban, a róm. kath. gymnasiumban, a főreáliskolában, a kereskedelmi akadémiában és a ref. tanító-képezdén használható tankönyveket igen jutányos, sőt, ha kissé használtabbak, fél árnál is olcsóbban szerezhetik be.

Ezen kívül ajánlok regény, beszély, költemény féléket s az ifjuság részére olvasmány és képes könyveket. Valamint magán használatra is a kalmás angol, francia, görög, hollandi, latin, német, oláh és tót stb. nyelvtanokat, illő áron.

Régibb theologiai, jogi, orvosi, gazdasági, természettudományi munkákat, stb. **Vasárnapi Ujságot, Politikai Ujdonságot, Képes-Világot, Ústökös, Bolond Miska és Istókot** stb. feltűnő olcsó áron.

Megvárlok, vagy becserelek mindenféle használható könyveket, valamint egész könyvtárt készpénzért.
 Ugyancsak nálam egy jó karban levő fekete polituros zongora eladó.
 Tisztelettel
HARMATHY PÁL, ódondász.

mindennemű könyveket

A magyar általános kőszén-bánya-részv.-társulat
 Budapest, V., bálvány-utca 8.

ajánlja a t. cz. gőzmalmoknak, szeszgyáraknak és egyéb iparvállalatoknak, valamint a gazdaközönségnek, cséplőgép-tulajdonosoknak és háztartásoknak úgy gőzfejlesztésre, mint kályhafűtésre kitűnően alkalmas

akna, koczka és darabos szenét
 czipenter, királdi stb. bányáiból

legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.

Nagyválasztékban Ágyterítők és Függönyök.

BOSZNAY J. és TÁRSA
DEBRECZEN, Kossuth-utca.

A bevásárlást érdeklő n. é. közönség tájékozása végett van szerencsénk tudatni, hogy az őszi és téli idényre főtörkvésűnk volt raktárunkat a legujabb és legjutányosabb áruk beszerzésével **ujjonnan berendezni**; többféle árukból kiemeljük

A NŐI RUHA SZÖVETEKET, mindenféle **DISZ BÁRSONY-, PLÜCHE-** és nagyválasztéku **ZSINÓR- (tresse) és PRÉM DISZEKET**

A FÉRFI GYAPJU RUHA SZÖVETEKET, a legolcsóbbtól kezdve, **JÁGER ALSÓ INGEK, NADRÁGOK** sat. nők, férfiak és gyermekek számára.

Nagy kiterjedésű
Szőnyeg raktárunkat
 feltűnő olcsó árakban ajánljuk,

ugyszintén az üzlet külső részének **ujjonnan átalakítása** végett feleslegessé vált majdnem egy új kétféle nyíló bélelt kapu Wertheim zárral és az összes kirakatok tükör üvegtáblákkal együtt a legjutányosabb olcsó ár mellett azonnal eladó.

Nagy raktár Muffokból és Szörme-Gallérokól.

Dus választékban Férfi ingek, Harisnyák, Nyakkendők.
 Legjutányosabb árakban Gyapju és Haraszt kendők.

Tölsner Adolf
Billiárd-gyára

Bécs, V. Rampersdorfergasse No. 7.

ajánlja es. és
k. kizárólag
szabad.

fordíthatlan biliárdj it

két márványlappal most 525 frttól feljebb.

E. vállal egész kávéházi berendezéseket
mindentéle módozatban, részletfizetésre is.

Átjászott biliárdok bábra vagy
carambolra új szerkezettel 150 frttól fel-
jebb. — Arjegyzékek kívánatra ingyen.

Kerestetik.

Egy magán hivatalnok

ki 2000 frt készpénz felett rendelkezik s képes

évente 500 frtot lakbér gyanánt fizetni

óhajtana egy kis 3—4 szobából álló

lakóházat,

(körülbelől zöldfa, szent-anna-utca és ennek
környékén)

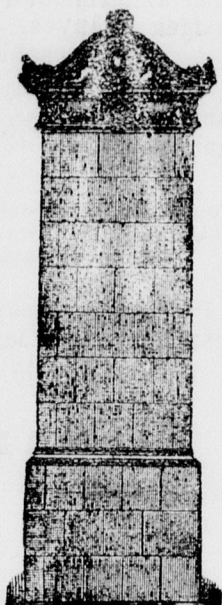
törlesztésre (amortisatio)

építeni.

Szives ajánlatok kéretnek a kiadó-
hivatalhoz.

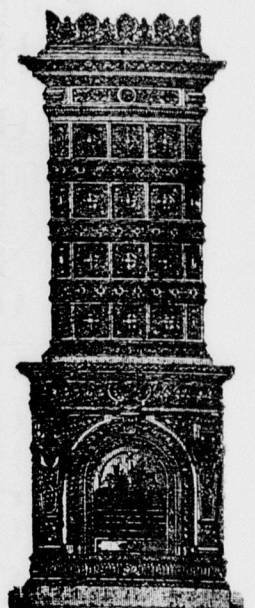

Az eperjesi népbank kályhagyárának
kiváló minőségű finom
porcellán és majolika cserépkályhái

melyek ugy szépség, mint fölül-
mulhatlau fűtő képesség tekin-
tetében általános elismerésben
és kitüntetésben részesülnek
eredeti gyári áruk mellett
megrendelhetők

Debreczen és vidéke
részére

KOVÁCS GYULA vaskereskedésében

Debreczenben Nagy-uj-utca szegletén, a Bika szálloda mellett

mint gyári képviselőnél.

Női és gyermek felöltő árúház.

HEIMAN és HALMÁGYI

DEBRECZEN, Főtér, CZÉGÉLY-HÁZ.

Ajánlja a nagyérdemű hölgy-közönségnek az 1893-iki őszi idényre érkezett

női és gyermek confectio ujdonságokat,

ugymint :

Jaquetek Kabátok, Köpenyegek,

KEPPEK, GALLÉROK

PELLERINEK BUNDÁK stb.

A legolcsóbb szabott ár minden darabon látható.

Női és gyermek felöltő árúház.